

ZDRUŽEVANJE TRGOVSKIH PODJETIJ V KOPRU

Zanesljivi koraki v modernizacijo

V koprski komuni bo poslej troje velikih trgovskih podjetij: »IMEX«, »FRUCTUS« in »JESTVINE«

Splošen napredek koprskih komun (naraščanje proizvodnje, stalno večanje števila prebivalstva, nagli razvoj pristanišča, razmah turizma, dviganje kupne moči itd.) terja v zadnjih letih čedalje odločnejše, da začne tudi trgovina sodobneje, bolje in razvoju ustrezno streči občanom. Prav v zadnjih letih je splošna

trgovska dejavnost dosegla določene uspehe, vendar še vedno ne v tolikšni meri, da bi mogla zadovoljivo streči razvoj in življenjskemu tempu pa potrebam. Ugotoviti je namreč treba, da se je v letih 1958/61 blagovni promet potrojil, ne da bi se število trgovskih poslovalnic bistveno povečalo, da bi trgovska dejavnost dobila večje prodajne in skladiščne kapacitete, skratka da bi trgovina dobila močnejše pogoje za splošno modernizacijo.

nizirala. Zdržištev zdaj omogoča popolno koncentracijo sredstev, tako da bodo poslej možne izdatnejše in hitreje investicije prav na trgovskem sektorju, zdaj še razmeroma zaostalem in nujno potrebnem pogojev za splošen napredek. Zdržištev upravnih služb bo vsekakor ugodno vplivala na zmanjšanje režijskih stroškov ter omogočila še kakovostnejšo kadrovsko zasedbo. Glede izvoza in uvoza je pričakovati enotnejše nastopanje na domačem in tujem tržišču. Po spojitvi podjetij pa lahko potrošniki tudi pričakujejo, da se bo začela nagelje razvijati specializirana trgovina z veliko izbiro in kakovostno strežbo.

pa Nizozemska ne bi pristala na miroljubni prenos suverenosti nad Zahodnim Iririjom, bo po izjavi indonezijskega zunanjega ministra dr. Subandrije indonezijska vlada prisiljena uporabiti silo za osvoboditev tega dela njezne države izpod kolonializma Nizozemcev.

Indonezija zahteva Irirjan

Na Daljnem vzhodu je trenutno v ospredju vprašanje razvoja dogodkov v Zah. Iririju. Predsednik republike Sukarno je po štiridnevnem potovanju po otoku Celebesu, kjer je za las ušel atentatorjem, izjavil, da daje Nizozemski rok desetih dni za ureditev zahodnoiririjanskega vprašanja po diplomatski poti. Kolikor

pa Nizozemska ne bi pristala na miroljubni prenos suverenosti nad Zahodnim Iririjom, bo po izjavi indonezijskega zunanjega ministra dr. Subandrije indonezijska vlada prisiljena uporabiti silo za osvoboditev tega dela njezne države izpod kolonializma Nizozemcev.

NOTRANJI PREDPISI SO PRAVNA UZAKONITEV POGLOBLJENEGA SAMOUPRAVLJANJA

Marsikje povsem neopravičljiva zamuda

Vendar pa bodo še ta mesec v glavnem vse gospodarske organizacije imele že sprejeta oba pravilnika o delitvi dohodka

V zadnjem razdobju ste lahko tudi v našem listu zasledili vrsto sestavkov in ocen o sprejemanju notranjih predpisov delavskega samoupravljanja v naših gospodarskih organizacijah. Zato tudi ugotovitev, da so marsikje v zaostanku z dokončnimi potrditvami pravilnikov o delitvi čistega in osebnih dohodkov, ni nova. Še več, marsikje je zamuda celo povsem neopravičljiva. Ta ocena velja predvsem za manjša podjetja, ki imajo kadrovske težave, kot na primer v obrti in gostinstvu, kjer bi morale bolj odločno in neposredno priskočiti na pomoč razne institucije, kot na primer gostinska in obrtna zbornica.

Podoba gornje analize je vsekakor bodrilna in očitno kaže na to, da so tudi zaostankarji napeli vse sile, da bi kar najhitreje nadoknadili zamujeno. Nemajhna zasluga za tako pozitivno stanje gre nedvomno sindikalnim aktivom okrajnega in občinskih sindikalnih vodstev, ki ob omenjenih analizah posebej opozarjajo na nujnost razvijanja notranje zakonodaje v delavskem samoupravljanju. Razveseljivo je predvsem dejstvo, da kolektivi z razumevanjem spremljajo vsa pomembnejša priporočila.

Podoba gornje analize je vsekakor bodrilna in očitno kaže na to, da so tudi zaostankarji napeli vse sile, da bi kar najhitreje nadoknadili zamujeno. Nemajhna zasluga za tako pozitivno stanje gre nedvomno sindikalnim aktivom okrajnega in občinskih sindikalnih vodstev, ki ob omenjenih analizah posebej opozarjajo na nujnost razvijanja notranje zakonodaje v delavskem samoupravljanju. Razveseljivo je predvsem dejstvo, da kolektivi z razumevanjem spremljajo vsa pomembnejša priporočila.

V HLADNIH VODAH ROKAVSKEGA PRELIVA

Tragedija ladje »Šabac«

V noči med 7. in 8. januarjem je Kvarnersko plovbo z Reke do letela huda izguba z nesrečo njezne ladje »Šabac«, v katero se je v Rokavskem prelivu zaletela angleška ladja Dorington Court in jo razpolovila. Pri nesreči je izgubilo življenje izmed 43 članov posadke kar 28 mož in samo pet se jih je rešilo, med njimi kapitan, prvi častnik in krmar. To je treba pripisati dejstvu, da je bila sredi noči večina posadke na počitku v svojih kabinah, na krovu pa samo najnujnejši dežurni člani. Trčenje je bilo tako silno, da je še enkrat večja angleška ladja (10.500 ton nosilnosti) dobesedno razpolovila našo ladjo, ki se je zato v nekaj minutah potopila. Angležji so to že druga podobna nesreča, le da pred letom dni ni bilo hudih posledic. Dorington Court ima radar.

HUD POTRES V DALMACIJI

Gosta megla in razburkano morje je izredno otežkočalo reševanje; čeprav so naglo prihiteli na pomoč razne ladje, vendar niso mogli rešiti več kakor pet članov posadke.

Posebna komisija, v kateri so tudi predstavniki naše države in podjetja Kvarnerska plovba, zdaj raziskuje vzroke nesreče. Prizadetim podjetju in svojcem po-

Minulo nedeljo in ponedeljek je bilo v Dalmaciji več potresnih sunkov, ki so povzročili precejšnjo materialno škodo in celo dve smrtni žrtvi ter okrog deset poškodovanih. Najhuje pa je potres prizadel makarsko primorje in samo Makarsko. Seizmologi so ugotovili, da je bilo potresno središče nekje sredi Jadrana. Samo v Makarski je poškodovanih približno tri četrtni hiš in v več kot polovici vseh hiš v Makarski ne bo več mogoče stanovati. Med potresom je divjal pravi uragan, ki je dvigal prah nekaj sto metrov visoko, z Biokova pa so letele velikanske skale, ki so povsem zagradile in onesposobile cesto od Podgore do Drašnice, pa tudi cesta od Makarske do Zagore, je neprevozna. Uničeni so tudi vsi telefonski vodi. Kamenje, ki se je valilo z Biokova, je v vasi Igra ubilo nekoga starca in v Drašnici nekoga moškega. Nekatere vasi in zaselki so popolnoma razdejani. Okrog 400 družin makarske občine je ostalo brez strehe, ne glede na drugo veliko škodo, ki jo je skupnost utrpela v vsem makarskem primorju.

ALŽIRIJA V KRVI

V prvem tednu letošnjega leta se je močno povečalo število krvavih spopadov med pripadniki alžirskega osvobodilnega gibanja in ultraške tajne vojaške organizacije. Veliki neredi so bili v prvi vrsti v Oranu, kjer so našli okrog 150 mrtvih, več kot 200 ranjenih in zabeležili znatno materialno škodo. V zadnjih dneh je bilo namreč 135 težjih incidentov, ki so jih povzročili močno oboroženi ultraši nad golokrim prebivalstvom.

Nemiri so bili tudi v Parizu, kjer je Komunistična partija Francije mobilizirala 50.000 demonstrantov, ki so zahtevali takojšnjo ukinitve fašističnih metod v Alžiriji.

S V. OBČNEGA ZBORA REPUBLIŠKEGA SVETA SINDIKATOV SLOVENIJE

Varovati in razvijati sproščeno demokracijo

Pretekli petek, 5. januarja, je bil v Ljubljani V. občni zbor Republiškega sveta sindikatov Slovenije, ki so se ga med drugimi udeležili tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Boris Kraigher in podpredsednik centralnega sveta sindikatov Jugoslavije Paško Romac. Na občnem zboru so razpravljali o tem, kako so sindikati v zadnjem obdobju izpolnili svojo družbeno politično vlogo ter o nalogah sindikatov v nadaljnjem družbenem razvoju.

Predsednik republiškega sveta sindikatov Slovenije Stane Kavčič je v svojem poročilu podal o delu sindikatov naslednjo zgoščeno oceno: »Sodimo, da se je okrepila politična demokratična in mobilizacijska vloga sindikatov. Sodimo, da so sindikati bili eden tistih faktorjev, ki so se zavzemali za nadaljnji razvoj in oglaševanje delavskega in družbenega samoupravljanja. Sodimo, da je dosežen precejšen napredek pri nagrajevanju po delu oziroma pri delitvi dohodka in da se je na tej osnovi tudi povečal realni standard proizvajalcev. Sin-

dikati so nagrajevanju po delu in problemom delitve dohodka na znanih socialističnih načelih svetili v zadnjem obdobju največ svoje pozornosti. Bili so od vsega začetka v prvih vrstah borcev za takšen gospodarsko politični razvoj.«

Med nalogami osnovnih sindikalnih organizacij pa je potem, ko je orisal nekatere politične in ekonomske značilnosti sedanjega obdobja, označil tovariš Kavčič kot najvažnejšo nalogo to, da postanejo osnovne sindikalne organizacije množični uresničevalec naše skupne politike in še mnogo močnejši činitelj v boju za čim

večjo aktivnost svobodnega proizvajalca in upravljalca. Vseposod naj bodo varuh demokratskih in sproščenih odnosov, čimbolj strpne in vsakega strahu osvobodjene diskusije. Boj za večjo demokratičnost in za večje uveljavljanje organov delavskega samoupravljanja naj bo hkrati boj za še večjo individualnost, svobodno izražanje mnenj in predlogov in stališč vsakega posameznika ter hkrati tudi boj ne samo za zboljšanje političnih odnosov in politične atmosfere v delovnih kolektivih, ampak tudi za zboljšanje gospodarskega poslovanja in gospodarjenja.

Minulo soboto je bil na sedežu občinskega odbora SZDL v Izoli razgovor med člani uredništva Slovenskega Jadrana in predstavniki javnega življenja izolske komun. Več o tem berite na 7. strani. Na sliki: podpredsednik ObLO Izola Vladimir Petrič govori udeležencem razgovora o gospodarskih perspektivah izolske komun v nastopajočem letu

OB SPREMENBAH OKOLI NAS VIHRAJMO S ČASOM

Življenje okoli nas gre svojo vihravo pot in občani bolj ali manj doživljamo velike spremembe, ki jih je pri nas kot veržno reakcijo sprožila revolucija. Pobiramo stopinje po tej poti kot posamezniki in člani družbe, ki si po svoje prizadeva, da bi svoj razvoj uskladila s potrebami in željami človeka-proizvajalca, človeka-upravljalca in člana te družbene skupnosti. Pred nami je spet pomembna prelomnica, ki prinaša precej novega, veliko tega, kar je v našem življenju postalo že praksa, pa bo samo uzakonila. Nova ustava bo še eno potrdilo za pravilnost naše poti, še en dragocen dokument, čigar vrednost po prav gotovo presega meje naše socialistične domovine. In če bo tako, potem s tem opravljamo tudi našo internacionalistično dolžnost kot pripadniki delavskega razreda vsega sveta.

V tem velikem času, ki ga živimo, pa bi marsikatera naloga lahko bila veliko lažja, če bi povsod znali uporabljati vsa sredstva, ki jih že imamo na razpolago. Razvoj tehnike in nagel dvig naše dežele iz nekdanje zaostalosti tudi na tem področju nosi s seboj spremenjene in boljše pogoje življenja in še posebej dela. Celotno pa manjših vaških središčih je že videti televizijske antene, radijski sprejemnik pa ima skoraj že vsaka hiša, skoraj vsako stanovanje. Prav tako je skoraj povsod na mizi tudi najmanjši časopis, so knjige, kar vse je postalo za našega občana nepogrešljivo. Nekdanji sestanki zaradi sestankov so že zgodovina: ljudje se danes zberejo le v primeru, če jih napovedana tema razgovora tudi v resnici zanima kot neposredno prizadete, pa najsi tema razgovora zadeva neposredno bližnjo korist ali pa je širšega, javnega pomena za komuno, za okraj ali državo. In takšna vseobče pomembna zadeva občanom vse Jugoslavije je nova ustava in so statuti naših komun.

Smo tik pred obsežno razpravo o tezah za novo ustavo med najširšimi ljudskimi množicami. Po naših komunah se sprašujejo politični delavci in drugi aktivisti, ki naj bi po krajevnih organizacijah razpravljali s članstvom o načelih nove ustave, kako bodo mogli v ne posebno dolgem času opraviti to odgovorno nalogo. Pri tem prihajajo do posebnih predlogov, izmed katerih je morda najpomembnejša ugotovitev, da smo pravzaprav kot tisti kovač, ki ne zna uporabljati klešč. Skoraj pri vseh ali vsaj številnih krajevnih organizacijah SZDL so že klubi in skoraj povsod tam so tudi televizijski sprejemniki. Treba bi bilo le televizijski program prilagoditi željam gledalcev in naročnikov, pa bi lahko ob določenem času en sam o posamezni zadevi najbolj informiran človek vsem posređoval najboljše tolmačenje obravnavane zadeve. Treba bo le več tako prilagojenega programa in več povezave med delavci RTV in množičnimi organizacijami na terenu.

Nove ladje za »Splošno plovbo«

Pred nedavnim so bila pri Investicijski banki LRS odobrena sredstva v znesku preko 3,8 milijarde dinarjev piranski »Splošni plovbi« za gradnjo novih ladij. Naše veliko pomorsko prevozno podjetje bo odobrena sredstva ob močni lastni udeležbi porabilo za gradnjo dveh čezoceank po 8500 ton. Novi ladiji bosta najsodobnejšega tipa za prevoz tovora in

potnikov v ekspresni progji Koper—ZDA. Na tej progji so že nekaj časa najmoderneje plovne enote ustrezne velikosti, ki so zlasti znatno hitreje od naših ladij. Zato bosta imeli novi ladiji piranskega podjetja poleg drugega primerno močne stroje, da tudi v pogledu hitrosti ne bosta zastajali za najhitrejšimi ladjami na tej progji.

PRIPRAVE ZA NOVE STATUTE KOMUN

Svoboden dogovor med enakopravnimi državljani

SLUŽBENO OBVESTILO

Oddelek za notranje zadeve OLO Koper obvešča, da bodo od 15. januarja 1962 dalje opravljali občinski ljudski odbori na območju koprškega okraja naslednja upravna opravila, ki so bila doslej v pristojnosti Oddelka za notranje zadeve:

- a) odobritve delovanja društev na območju občine in vse spremembe, ki so s tem v zvezi;
- b) izdajanje dovoljenj za nabavo in nošenje orožja in dovoljenj za nabavo razstreliva in razstrelivnih sredstev;
- c) sprejemanje prošelj za sprejem v državljanstvo in odpust iz državljanstva;
- d) sprejemanje prošelj za odlok nastopa upravnih kazni;
- e) registracijo vseh vrst motornih vozil, prijave sprememb tehnične značaja na vozilih in sprememb lastništva ter izdajanje razločevalnih tablic za preizkušnje vozil;
- f) sprejemanje vlog za izpise voznikov motornih vozil in izdajanje ter podaljševanje vozniških dovoljenj.

Iz pisarne
Oddelka za notranje zadeve
OLO KOPER

V razvojnem obdobju, ko se že dalje bolj sprošča demokratičnost, zlasti pa v novem gospodarskem sistemu, ki predvsem poudarja pravice in dolžnosti svobodnega proizvajalca, je že močno čutili, kako družbeni odnosi preraščajo dosežani družbeno-pravne norme, ki jih vsebujejo statuti komun. Ta ugotovitev se je izrazila na posvetovanju Stalne konference mest v Nišu, v še izrazitejši meri in celo z še določeni konkretnimi predlogi za nove statute komun pa zlasti na nedavnem dvodnevnem posvetovanju v Novem Sadu. Novosadskega posvetovanja o novih statutih ko-

mun so se udeležili predstavniki vseh jugoslovanskih okrajev, posameznih občin, Stalne konferen- cije mest in pravni izvedenci. Na posvetovanju, ki se ga je udeležil tudi državni podsekretar v Zveznem izvršnem svetu dr. Anton Vratuša in v razpravi prispeval tehtne misli ter napotke, so nekateri komune že dale v razpravo osnutke svojih novih statutih. Pri dotedanjih pripravah za izdelavo novih občinskih statutih je bilo mogoče ugotoviti določene postavke, enotne za vse komune: zahteva, naj bo delo vseh lokalnih organov samoupravljanja bolj javno, nov položaj državljana-

proizvajalca, njegove večje pravice in obveznosti, pomembnejšo vlogo SZDL, sindikatov in drugih družbeno-političnih organizacij v komuni. Novi statut mora odraziti predvsem medsebojne odnose, samoupravne pravice in obveznosti v komuni, določiti mora pota za uresničitev pravic proizvajalcev v proizvodnji, pri delitvi in potrošnji. Nikdar doslej niso človeku-proizvajalcu posvečali toliko pozornosti, kot pri sedanjem pripravljanju novih statutih. V razpravi je državni podsekretar dr. Vratuša med drugim poudaril, naj bodo novi statuti komun pravzaprav listine, sporazumi o vzajemnih odnosih in obveznostih vseh članov lokalne skupnosti. Komuna bi morala biti »odprta organizacija« od bolnišnice do sklada, od šole do zbora proizvajalcev. V statutih naj bo napisano tisto, kar je mogoče uresničiti, da se tako ne bi ponavljalo vse ono, kar se je doslej pogosto dogajalo v praksi, ko na primer niso uresničevali upravnih predlogov zborov volivcev, ko so pripombe in pritožbe državljanov obležale v predalih referentov. itd.

Novi statuti naj bi dajali večji pomen tudi uporabi referendumu, posebno v primerih, ko bo šlo za bistvenje odločitve, neposredno povezane z življenjem in delom krajevnih skupnosti. Konkretni osnutki novih občinskih statutih, o katerih so razpravljali v Novem Sadu, dajejo posebno veljavo tudi Socialistični zvezi in sindikatom zategatelji, ker naj bi te dve politični organizaciji, najštevilnejši po svojem članstvu, odločilneje vplivali na delo ljudskega odbora in na oblikovanje politike v komuni.

ROKO V ROKI VOJAKI Z MLADINO

Nedavne letne konference občinske organizacije LMS v Hrpe- ljah sta se udeležila tudi delegata — predstavnika vojaškega garnizona iz Podgrada. Vodnik Trifun Stamenković je podal zanimivo poročilo o sodelovanju vojakov-mladincev s podgrajskim prosvetnim društvom in mladinsko organizacijo in drugimi množičnimi organizacijami. V okviru praznovanja 1. maja in Dneva mladosti so organizirali predavanja, debatne ure, predvajanje filmov iz NOV ter razna športna tekmovanja s civilnimi mladinci. Obiskali so industrijski obrat IPLAS v Podgradu, se razgovorjali z delavci in se zanimali za proces proizvodnje. Sodelovali so v šafeti mladosti ter v krajevnih delovnih akcijah pri popravilu ceste Račice—Rupa. Za Dan borca so uredili partizansko grobišče in izstrelili častno salvo. Proslavili so spominske dneve ljudskih vstaj v posameznih republikah in povabili stare borce, da so pripovedovali o svojih doživljajih. Ob Dnevu republike so izvedli bogat kulturni in športni program na svečani akademiji ter v povezanosti s SZDL in šolo v Podgradu. V tekmovalnih športnih nastopih s civilno mladino so vojaki tega garnizona osvojili večkrat prehodni pokal in tako dalje. Drugi delegat, mladi podporočnik Branko Konstantinović, je dal zborovalcem več koristnih pobud za bodoče delo in sodelovanje mladine s pripadniki JLA. Glede pritožb nekaterih mladincev iz Podgrada, da jim garnizon noče odstopiti prosvetne dvorane, je naglasil, da v medsebojnem sodelovanju ne more biti važna, čigava je formalna last dvorane, tem prejš, ko komanda garnizona doslej mladinski organizaciji ali komurkoli, ki se je dvorane želel poslužiti za kulturne prireditve, ni odrekla gostilnubja in ho dvorana tudi v bodoče v take namene vedno na razpolago. Vojaki-mladinci želijo čim tesneje sodelovanje s krajevno mladinsko organizacijo in tudi z drugi-

mi organizacijami, kadar gre za kulturne ali izobraževalne manifestacije. Pripomnil je, da bo spričo takega razpoloženja vprašanje lastništva dvorane za obe strani ugodno rešeno. Vsekakor pa bi vprašanje dvorane tudi ob obstoječem stanju ne smel biti izgovor za pomanjkljivo delovno iniciativno mladine. Prav zaradi sodelovanja vojakov Podgrad v smislu kulturne in športnega izživljanja v marsičem prednjači pred ostalimi centri občine. S pomočjo vojakov je bila tudi letošnja proslava Dneva JLA in 20. obletnice vstaje izredno lepo organizirana in izvedena. Razen tega je v garnizonu na odsluženju kadrovskega roka vedno precej takih ob-

veznikov, ki želijo tudi kot vojaki uveljaviti svoje sposobnosti in izkušnje kot kulturni, prosvetni, športni amaterji, nekateri tudi morda kot profesionalci in je vse hvale vredno, da hočejo svoje znanje posredovati mladim tovarišem v civilni v skupnih pripravah in nastopih. Zato je nedvomno v obojestranski prid, da se povezanost med vojaškimi in civilnimi mladinci čim bolj pogloblja. Ne smemo prezreti, da pripadniki naše ljudske armade prispevajo zelo pomemben del pri socialistični izgradnji, varovanju, reševanju in pospeševanju našega gospodarstva ne glede na to, da jim vojaška služba kot taka nalaga velike in odgovorne dolžnosti. J. Z.

pisma uredništvu

Tovariš urednik!

Naša trgovska mreža je v Kopru v zadnjem času marsikatero trgovino in tudi izložbo preuredila in obnovila, tako da imamo sedaj že lepo število sodobno urejenih in tudi okusno opremljenih trgovin. To je treba pohvaliti. Malo pa bi rad pokritiziral razsvetljavo trgovinskih izložb v našem mestu, da ne govorim o razsvetljavi samega mesta.

V Kopru je Čevljarška ulica, ki je v resnici kot celota ena sama trgovina. Redkokje dobimo toliko trgovin skupaj na tako majhnem, tesnem prostoru. Škoda le, da ni so vse izložbe tako skrbno opremljene in lepo razsvetljene kakor nekatere. Kar od začetka bom začel, od Titovega trga dalje.

V začetku ulice na levi je lepa bomboniera podjetja »Klasa« v temi, »Tehnoservis« na levi ima tri razsvetljene in 11 nerazsvetljenih izložb, na desni so lepo razsvetljene izložbe zlatarske delavnice in nedavno modernizirane trgovine »Tehnoservis«, takoj nato pa je slabo razsvetljena in delno zaprta špecerija »Klasa«, na levi pa drugujeta v temi trgovinica s sadjem in zelenjavo ter mlekar- na. Podružnica tovarne »Mira« in trgovina »Hiligranski izdelkov« sta lepo razsvetljeni, čevljarstvo Scher ima samo eno okno razsvetljeno, na nasprotni strani pa so v temi izložbe (ali so celo zaprte) Jugoslovanske loterije, pekarnice »Kruh« in urarja Ježa. Po tem pridemo spet v svetlejšo »sfere«: nova trgovina z usjejnimi predmeti, konfekcija »Naprijed«, urar Pistotnik, nova trgovina »Tehnoservis« in konfekcija »Kluz« imajo lepo urejene in razsvetljene izložbe. Sledijo pa prijatelji teme: foto »Jadrani«, gravertstvo, trgovina z jesticinami (delno zaprte izložbe) in spet gravertstvo na levi strani, na desni pa mlekarina in slašičarna, prodajalna »Borovo« (delno zaprte). Slede na levi lepo razsvetljene in urejene izložbe nove trgovine manufakture »Soča«, druga trgovina »Soček«, poslovalnica »Bagat« ter slabo razsvetljen »El-met«. Na desni pa so še v redu trgovine »Soča« (delno spuščene rolete), »Pekov«, spet »Soča«, Optika, medtem ko Koloniale in Jesticina nimata luči. Na koncu je še slabo razsvetljena komisij- ska trgovina.

Ali se ne bi dalo to kako urediti? Saj gre tudi za lastno korist!

F. S.

DOLGČAS OB NEIZKORIŠČENI DVORANI

Tovariš urednik!
Dokler nismo imeli v Krkav- čah dvorane za kulturne in zabavne prireditve, smo zmeraj tar- nali in se pritoževali nad dolgo- časjem. Potem smo s skupnimi močmi zgradili kulturni dom, v katerem gostuje gostilna.

Gostilničar je svojčas v spora- zumu s krajevnim odborom SZDL organiziral na svojo pest kino predstave in zabave ter je bilo tako ob nedeljah v Krkavčah vedno živahno. V kino in na za- bavne prireditve so prihajali ljudje tudi iz drugih okoliških vasi. Nenadoma pa je vse to za- marilo.

Zakaj? Nekateri so mnenja, da je gostilničar mlastno služil. Toda za vas, kot je Krkavče, je to tež- ko verjeti, saj razen ob nedeljah, ko se v gostilni zbere nekaj deset kvartopirceev, ki popijejo vsi sku- paj največ morda 10 litrov vina, bi bila gostilna med tednom lah- ko tudi zaprta.

Ne gre za to, ali gostilničar shaja ali ne. Dejstvo je, da je ob vsej dokaj čedni in prostorni dvorani v Krkavčah, potem ko je krajevni odbor SZDL prekinil do- govor z gostilničarjem, dolgočas. Nobena krajevna organizacija si na lastno pest ne upa prirediti plezne zabave ali pa povabiti po- tujoči kino. Če je gostilničar to zmo- gel, pomeni, da je shajal.

Včasih je bil morda tudi v zgubi, drugi je to nadoknadil. Pa smo le preganjali dolgčas.

Razen tega je prej za dvorano vsaj kdo skrbel, celo nosila je nekaj. Zdaj pa vsega tega ni več. Ali ni škoda, ko so ljudje tako željni prireditve, kino predstav, zabav in podobnega?

Prav bi bilo, da krajevni orga- ni to zadevo nekoliko pretresejo, kajti kulturnega doma v Krkav- čah vsekakor nismo zgradili zato, da bo kot spomenik krasil podo- bo vasi, ampak zato, da bo vse- stransko služil svojemu namenu. Prizadevati prebivalci.

Tovariš urednik,

Pred dobrim mesecem dni so delavci porušili nenaseljeno stav- bo, ki je stonela ob moji hiši ozir- roma ob mojem stanovanju. Brž ko so stavbo odstranili, je bila zunanja stena stanovanja debela le petih sedem ali osem centi- metrov. Razumljivo je, da takšna stena ni mogla dolgo kljubovati deževju in vetrovom, kakršni so bili v zadnjem času. In tako se je porušila. Tega bo že več kot tri tedne. Vse moje prošnje do stanovsanske uprave in ObLO so bile zaman. Izgovarjajo se, da stanovanja, kamor bi se mogel preseliti, nimajo, razen tega pa tudi pravijo, da se popravilo ne izplača, ker bodo tudi hišo, v ka- teri sedaj živim, prej ali slej podrli.

V takšnem stanovanju je sedaj pozimi nemogoče živeti, razen tega pa tudi ni kdo ve kako varno. Svetujte mi, kaj naj napravim.

Miroslav Božič
Brkinska 9, Koper

Opomba uredništvu:

Pismo tovariša Božiča smo od- stopili Komisiji za prošnje in pri- tožbe pri občinskem odboru SZDL v Kopru, s prošnjo, da jo prouči in prizadetu tovarišu odgovori.

Vesti s Koroškega

Obe osrednji organizaciji Koroških Slovencev sta poslali najvišjim drža- vnim oblastem vloge, v katerih zahteva- va, naj bi na gimnaziju za Slovence uvedli dopolnilski pouk, vrh tega pa namre tudi apelirata, naj bi začeli čimprej graditi za slovensko gimnazi- jo lastno poslopje.

Ob novoletnih praznikih je poslal deželni poglavar Wedenig voščili ured- ništvu Slovenskega vestnika in Zvezi slovenskih izseljencev, v katerih jim zatrujeja, da bodo vsem Slovcem, ki so bili do konca vojne v taboriščih v Nemčiji, izplačali odškodnino.

Iz razprave na novosadskem posvetovanju povzemamo nadalje, da buo statut konkretiziral tudi ustavno določene pravice državljanov v upravljanju, ki se začne- ja z njihovo pravico do vpogleda v delo upravnih organov, do nad- ziranja te dejavnosti ter odlo- čanja o materialnih dajatah ka- mune. Državljan-proizvajalec bo lahko predložil samoupravnim or- ganom tudi pismena vprašanja in predloge, glede katerih bo imel pravico terjati obvezni odgovor.

Ob osrednji organizaciji Koroških Slovencev sta poslali najvišjim drža- vnim oblastem vloge, v katerih zahteva- va, naj bi na gimnaziju za Slovence uvedli dopolnilski pouk, vrh tega pa namre tudi apelirata, naj bi začeli čimprej graditi za slovensko gimnazi- jo lastno poslopje.

Ob novoletnih praznikih je poslal deželni poglavar Wedenig voščili ured- ništvu Slovenskega vestnika in Zvezi slovenskih izseljencev, v katerih jim zatrujeja, da bodo vsem Slovcem, ki so bili do konca vojne v taboriščih v Nemčiji, izplačali odškodnino.

SREČANJE NA ULICI

(Odlomek iz romana KUNSGATAN — KRALJEVA ULICA. Za založbo Obzorja v Mariboru prevedel Janko Moder in opremil Uroš Vagaja)

Brezmejen je bil svet Kraljeve ulice, poln povprečnih ljudi, posebne- žev in čudakov. Bleda Rut je bila spet živo viranino nasprotje. Nekega sinjega spomladanskega ve- čera, ko je slikar na Senenem trgu razpostavil svoje zlagane gozdne pokrajine, slike s trdonogimi severnimi jeleni in slepo poljočimi divjimi petelin- ci, se je vse polno ljudi ustavljalo v grušč pred njimi in občudovalo vsi to lepoto; nekega takega večera se je Marta po naključju srečala tam z neko novo punčko, ki je nekaj ča- sa stala za hodniku kakor Marta sama. Kar hitro je zvedela, da ji je ime Rut. Bila je istih let kakor Mar- ta. Imela je naočnike, ki pa niso bili v kvarg njenih lepoti.

Rut je bila navzile vsemu preveč plaha za Kraljevo ulico. Kakor hitro se je srečala z Martinim očmi, je za- čutila, kako se je zmedla, in že mi- silila oditi naprej. Ustavili sta se pri bolj oddaljenemu koncu razstave slik. »Saj tole sploh ni ničemer podob- no,« je mahoma rekla.

Marta je v trenutku pomislila, da bi Dolly gotovo nikoli ne navezala stik- kov takele. Bilo ji je že žal besed. Takoj potem se je naredila, kakor da gleda nekam drugam.

»Kaj pa? Slike?«

Rut je pogledala izpod naočnikov, ki so imeli tanek roževinast okvir.

»Slike,« je rekla Marta, kakor bi se zadržila ob tem, da ni na glas spre- govorila. Ko je bilo znanje skidenje- no, je bila vesela, da ga je sprožila. Kakšna imenitna punčka je bila Rut! Komaj sta se nekajkrat srečali, se je že navezala na Marta kakor na mater. Hvalila ji je o vsem pripove-

dovati... Samo da si punca in da si- pri volji prodajati se, pa ti pravza- prav ni treba nič drugega... Moški imalo navsezadnje tako majhne zahte- ve in skoraj vsak ima kakšno poseb- no željo. Vse drugo pa tako in tako pride samo od sebe... Rut ni poznala nobenih umetnosti, samo hodila je sem ter tja po ulicah kakor puhasta in zablodela regratova lučka, ki jo nese po vetru...

»Meni je to znano, ker sem sama hodila po gozdu,« je rekla in še kar naprej stala pred slikami.

Bila je hčl gozdnega čuvaja, vendar je že v mladih letih ostrtelja. Rojena je bila v zelo majhnih vasi v Jäm-

IVAR LO-JOHANSSON

landu, kjer so zime dolge, poletja pa kratka, in do devetnajstega leta sploh ni imela fanta. Takrat je prišla v Stockholm, zdrčnila v stisko in mo- rala hoditi po ulicah pozno v noč, preden je dobila stredo nad glavo. V neki tisti sobi je prebilla komaj pol urice tiste noči. Na pol pljan tr- govec z usnjem, srednjih let, ji je vzel nedolžnost. Potlej jo je ozmern- jal, ker mu je prizadejala nepotrebne težave, s katerimi ni računala. Rut je bila namreč preveč boječa, da bi mu bila že vnaprej povedala, da je on prvi njen moški... Ravno tako prav- zaprav niti ni do kraja razumela, kaj se je zgodilo z njo. Ves čas se je samo bala, da ji ne bo dal nič denar- ja. Ko bi vso noč prespala pri njem, bi se pomislila in ne vpa na to. Potlej pa sploh ni marala niti počakati na denar — pobegnila je od njega. Do živetje je bilo preveč silovito, pre-

brutalno, premučno zanjo. Čez kak- šen teden je ugotovila, da se je oku- žila. Ko je prišla iz bolnišnice, je do- bila službo pri neki družini, kamor je prihajala zjutraj in odhajala od njih zvečer. Dobivala je po petdeset kron plače na mesec, za sobico, kjer je stanovala z neko brezposelno mo- distko, in z neko natakarko, ki sta bili obe vajeni ulice, pa je dajala po trideset kron. Čeprav je imela službo, je bila vendar prisiljena spet oditi na cesto. Boljazen, da ho tam natelela na znanje svoje družine, in ki je preskusila premagati najhujši gnus, je molče odšla s kakšnim moškim na njegovo stanovanje, se slekla in za- mižala... Se spomladi je hodila to- plo in zlimsko oblečena, kakor so ho- dili pri njih doma, v debelem modrem žemperju in v nogavicah iz sukanca. Hotela je ostati kar najbolj vase za- prta in napravila je vse, da bi se ji to tudi posrečilo, čeprav je morala svojo notranjost prepuščati tujim mo- škim.

»Le dobro se pazi!« je rekla Marta v svoji novi vlogi bolj izkušene žens- ke.

»Najbrž se norčuješ iz mene?« Jo je boječe vprašala.

»Jaz — ne. Tudi jaz moram delati ravno tako kakor ti, samo da je pri meni zato, ker bi rada prisrčelila ma- lo na pomoč staršem in sestram... Človek vendar še lahko držl glavo pokonci, čeprav mera sem ter tja kakšen večer na ulice!«

»Se ti zidi?«

»Zakaj pa ne...«

Ves čas, dokler se nista čez nekaj let, ko je Rut začela posebno globoko padati, razšli, je Marta ravnala z njo kakor z otrokom z dežele, ki je v vsej svoji boječnosti potreben njene pomoči, drugače ga čaka poguba.

V RODEZIJO — NE!

Vršilec dolžnosti generalnega se- kretarja OZN U Tant je proučil predlog, britanske vlade, ki mu ga je izročil šef britanske misije pri OZN Patrick Dean, naj bi se te dni v Salisbury sestal s pred- sednikom rodezijske vlade Wale- nskym. Politični opazovalci pa menijo, da U Tant tega vabila ne bo sprejel, saj zadnje vesti ome- njajo prisotnost francosko govor- ečih ljudi na rodezijsko-katan- ški meji, kjer je vir neosrednje pomoči secesionista Combeja.

ta je ure in ure presedela in jo postu- šala. Gozd ji je še zmeraj živel pred očmi. Njen oče je slovel daleč na- okrog kot najboljši lovec in nekaj časa je bil strah in trepet, ko so bili v deželi še svobodni rokovnjači in cestni razbojniki. Jemal je Rut s se- boj, ko je bila čisto majhna, in se dolgo mudil po gozdovih. Vso mladost je preskakala po mehkm mahu — natanko se je spominjala, kakšen je mah! Ko je to povedala, jo je malo zaneslo. Ravno tako je dobro ve- dela, kakšen je divji petelin, kadar poje. In o vsem tem je pripovedova- la Marti. Kraljeva ulica je bila za- njo preveč neumljena. Ko je prvič odšla na ulico, da bi si zaslužila ne- kaj denarja, je vselej pobegnila, ka- kor hitro se ji je kdo približal. Mo- škil so preklinjali za njo: »Kaj se pa potlej vlečeš tod okrog?« Bala se je, da ga utegne kaj polomiti, in ko je preskusila premagati najhujši gnus, je molče odšla s kakšnim moškim na njegovo stanovanje, se slekla in za- mižala... Se spomladi je hodila to- plo in zlimsko oblečena, kakor so ho- dili pri njih doma, v debelem modrem žemperju in v nogavicah iz sukanca. Hotela je ostati kar najbolj vase za- prta in napravila je vse, da bi se ji to tudi posrečilo, čeprav je morala svojo notranjost prepuščati tujim mo- škim.

»Le dobro se pazi!« je rekla Marta v svoji novi vlogi bolj izkušene žens- ke.

»Najbrž se norčuješ iz mene?« Jo je boječe vprašala.

»Jaz — ne. Tudi jaz moram delati ravno tako kakor ti, samo da je pri meni zato, ker bi rada prisrčelila ma- lo na pomoč staršem in sestram... Človek vendar še lahko držl glavo pokonci, čeprav mera sem ter tja kakšen večer na ulice!«

»Se ti zidi?«

»Zakaj pa ne...«

Ves čas, dokler se nista čez nekaj let, ko je Rut začela posebno globoko padati, razšli, je Marta ravnala z njo kakor z otrokom z dežele, ki je v vsej svoji boječnosti potreben njene pomoči, drugače ga čaka poguba.

V nekaj vrstah

RABAT: Te dni se mudi v Ma- roku na uradnem obisku predsed- niki italijanske vlade Fanfani. Ita- lijanski in maroški komentatorji pripisujejo temu obisku velik po- nem, ker vidijo v njem široko možnost za sodelovanje obeh drža- v na mednarodnopolitičnem, gospodarskem in kulturnem tori- šču.

KAIRO: V drugi polovici janua- rja bodo v Združenih arabski repu- blici volili delegate za nacionalni kongres ljudskih sil ZAR. Kongres bo zasedal februarja in med dru- gim bo obravnaval Naserjev pred- log načrta za nacionalno akcijo.

TOKIO: Japonski meteorološki so- ugovorili, da je bil zadnji sneg na Japonskem skoraj stokrat bolj ra- dioaktivni, kot bi moral biti nor- malno. Vzrok temu pripisujejo iz- vedbi serije sovjetskih jedrskih poskusov.

PNOM PEN: Državni poglavar Kambodže princ Sihanuk je te dni predlagal, naj bi se v kambodžem mestu Bokor sestali trije laoski principi, da bi našli skupni jezik pri ureditvi laoskega vprašanja.

NEW DELHI: Indijska vlada je pripravila podjetjem, ki izvažajo indijsko blago v druge azijske de- žele, naj ne izkrcavajo v portu- galskih pristaniščih, ker je nevar- nost, da jim bodo Portugalski za- plenili tovar.

WASHINGTON: Po podatkih uradne statistike živi v ZDA okrog 19 milijonov črncev, to je približno 10,5 odstotka od skupne- ga števila prebivalcev Kennedyje- ve Amerike. Vrhovno sodišče ZDA pa je obvestilo oblasti v Louisiana o svojem sklepu, da morajo ukli- niti diskriminacijske omejitve, ki so jih uvedli za črnce v državnih avtobusih in železnih.

BEJRUT: Po nedavnem neuspe- lem državnem udaru v Libanonu je libanonska vlada zaprla več po- dlinih članov prepovedane Popu- listične stranke. Med arbiranimi so tudi bivši ministri. Libanonski predsednik vlade pa je v tej zve- zi izjavil, da je še prezgodaj vlo- žiti pritožbo pri Varnostnem svetu zaradi vmešavanja tujih držav pri neuspelem puču.

PARIZ: V ponedeljek se bodo v Parizu začeli francosko-tunizijski razgovori o Bizerti.

NEW YORK: Te dni zaseda na sedežu OZN v New Yorku Svet specialnega fonda za pomoč gospo- darsko nezadostno razvitem drža- vama. Svet bo obravnaval osem- najst držav, med katerimi je tudi Jugoslavija.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bra- daščka. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170 in 291. Posame- zen izvod 20 din. Letna naročnina 800 din, za inopozemstvo 2.200 ali 3.5. am. dolarja. Bančni račun 602-11-181 pri podružnici NE Ko- per. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Stavek in kliseji tiskar- ne CZP Primorski tisk Koper, tiskano na rotaciji tiskarne CZP Ljudska pravica Ljubljana.

NAJLEPŠE OBETAJOČE NAPOVEDI

TOMOS 1962

Znatno povečana proizvodnja lahkih motornih koles in ugradnih motorjev — Še enkrat več avtomobilov — Nov proizvod: motorni črpalni agregat — Tehnično vodstvo in sodelovanje pri graditvi tovarn lahkih motornih koles v Egiptu, Indiji in Maroku

Delovni kolektiv tovarne motornih vozil TOMOS je po razmeroma težkih pogojih (povečani materialni stroški in druge obremenitve) zaključil minulo leto z najlepšim uspehom. V lanskem drugem polletju je prebrodil vse težave ter proti koncu leta začel aktivno poslovati. Na tej osnovi je vstopil v novo leto z najlepšimi obeti in pogoji za povečano proizvodnjo ter razširjeno dejavnost.

Lanske izkušnje zastran proizvodnje, gospodarnosti, vloge na domačem tržišču ter izvoza postavljajo pred Tomos smer in zahtevo, da še močnejše obogati domače in tuje tržišče s svojimi proizvodi, da še bolj popetri izbiro. Tako bodo letos prihajala na tržišče lahka motorna kolesa v najrazličnejših tipih »Colibri«, z močnejšimi motorji in tehnično izpopolnjena, med drugim Colibri z nožnimi prestavami in v različnih barvah. Kot posebnost pa je pripravljena tudi proizvodnja super športnega tekmovalnega Colibrija z izredno kakovostjo

Vzporedno bo potekala proizvodnja lahkih ugradnih in prigradnih motorjev LAMA in drugih. Kot popolnoma nov proizvod pa so v tovarni osvojili proizvodnjo motornih črpalnih agregatov, za katere so že sklenjena večja naročila iz tujine, zlasti iz Holandije. Ker je tuje tržišče začelo v čedalje večjem številu posegati po lahkih motornih kolesih Colibri, bo, kakor kaže, kljub povečani proizvodnji letos 7000 Colibrijev manj za domače tržišče, kakor jih je bilo lani. Znatno zanimanje tujega tržišča za lahka motorna kolesa, ugradne motorje ter za motorne črpalne agregate priča torej o tem, da si je Tomos že zadovoljivo utrl pot na mednarodni trg predvsem s svojo osnovno proizvodnjo, torej lahko transportno in gospodarsko uporabno motorizacijo. Letošnji proizvodni načrt določa, da bodo v tovarni izdelali 50.000 enot z lahki motorji (Colibriji, ugradni motorji, črpalni in drugi agregati). Hkrati s proizvodnjo pa bo potekala nadaljnja rekonstrukcija tako, da bodo v bližnji prihodnosti zmogli v tovarni naslednjo proizvodnjo lahkih motorjev: 50 do 60.000 Colibrijev ter 40.000 drugih lahkih motornih enot, kot so prigradni in ugradni motorji ter agregati.

Za avtomobile napovedujejo v Tomosu najmanj podvojitev. Tako more domače tržišče za letos pričakovati okrog 2000 avtomobilov: spačkov, amijev, žab in poltovornih spačkov. Napovedujejo zlasti večje število »amijev«, ki se povsod in splošno uveljavljajo s kakovostjo, ekonomičnostjo, skratka kot eno izmed najudobnejših vozil.

Ze letos, v še večji meri pa v naslednjih letih, čaka Tomosovo tehnično enoto izredna naloga. V Kairu je Tomos prav v teh dneh podpisal licenčno kooperacijsko pogodbo, na osnovi katere bo Tomos projektiral ter tehnično vodil graditve tovarne lahkih motorjev v Egiptu, v kateri bodo

milijona dinarjev. Od tega so lani reinkasirali le kakih 4,5 milijona. Vsa odkrivalna dela pa so prikazovali kot nedovršeno proizvodnjo, torej kot dohodek. Podjetje naj bi bilo tako videti rentabilno. Nemara je bila ta zavesa, ki naj bi prikrivala pravo stanje, potrebna zato, da so se v takšnem stanju osebni dohodki dvignili povprečno za 72 %. Rezultat: preplačilo osebnih dohodkov za 5,9 milijona dinarjev.

Gornjemu se pridružuje še okrog 2,4 milijona din neizterljivih terjatev.

Vse to bi lahko bil uvod v številna ugotavljanja in podrobnosti, med katerimi organizacija dela ni mogla najti svojega mesta. To se je najbolj pokazalo pri odkrivalnih delih, ki so potekala le v najlepših mesecih, ko bi glavno delovno silo in sredstev morali angažirati pri proizvodnji blaga in plošč. Saj je še kako znano, da proizvodnja v mrazu ne pride v poštev, ker marmor popoka. Tudi dopuste so v tem podjetju izkoriščali brez pravega plana in seveda v najboljši proizvodni sezoni. K temu še neupravičeni izostanki!

Razen tega v klesarski delavnici niso pisali delovnih nalogov. Bloke so šestkrat žagali povsem v zasebne namene, proizvodnja pa je zaostajala. Te »usluge« so zaračunavali po 500 dinarjev na uro, torej pod svojo polno lastno ceno. Vsekakor bi bilo zanimivo ugotoviti škodo, ki jo je podjetje utrpelo zaradi številnih zasebnih uslug. Mimo tega je komisija ugotovila, da manjka v klesarski delavnici okrog 600 m² plošč raznih dimenzij. Tudi evidenca ne pokaže točnega stanja surovin in dokončnih proizvodov, ker so jo enostavno opustili.

Tako kolektiv kot direktor podjetja sta bila večkrat opozorjena na nepravilnosti s strani zbora proizvajalcev OLO, kot občinskih zborov proizvajalcev — vendar očitno zaman. Tudi direktor je bil opozorjen, da takšno dviganje osebnih dohodkov ni zakonito, ker ni relano in ker tudi postopek ni bil pravilen, saj je šla diletiv mimo pravilnika, ki ga pravzaprav sploh ni bilo. Mimo teh opozoril in priporočil je šel tudi delavski svet, čeprav je bilo v delovnem kolektivu Marmorindusa nekaj ljudi, ki niso zaupali tej smeri poslovanja.

Tudi osnova za izračunavanje osebnih dohodkov — še pred povečanjem — je bila kaj čudna, saj se je oddajevala od osnovnega načela: za enako delo enako plačilo. Določena je bila šablonsko in ni šlo na realnih pogojih. Tako ni čudno, da je postala destimulativna za večino delav-

letno izdelali 12.000 lahkih motorjev. Za projektiranje in graditve podobnih tovarn pa so v teku pogajanja tudi v Indiji in Maroku, kjer nameravajo zgraditi večje tovarne lahke motorizacije.

In slednjič: letos bo v Barceloni svetovno prvenstvo v tekmovalstvu z mopedi. Pred svetovnim prvenstvom bo najprej 11 predtekmovalj v Franciji, Nizozemski, Angliji, Vzhodni in Zahodni Nemčiji, Italiji, Argentini itd.), na

katerih je za točkovanje obvezna udeležba vsaj na šestih, ki dajejo vstopnico za udeležbo na svetovnem prvenstvu. Po znamenitih evropskih uspehih, zlasti lanskem v Hockenheimu, velja Tomosov Colibri za tisto lahko motorno kolo, ki bo odločilno moglo poseči v borbo za svetovno prvenstvo na mopedih. Tako torej še po tej plati čaka Tomos izredna, težka in odgovorna naloga v svetovnem merilu. (Ž)

Marmorindusa v Sežani ni več

Pričakujejo okrog 2000 avtomobilov: spačkov, amijev, žab in poltovornih spačkov. Napovedujejo zlasti večje število »amijev«, ki se povsod in splošno uveljavljajo s kakovostjo, ekonomičnostjo, skratka kot eno izmed najudobnejših vozil.

Ze letos, v še večji meri pa v naslednjih letih, čaka Tomosovo tehnično enoto izredna naloga. V Kairu je Tomos prav v teh dneh podpisal licenčno kooperacijsko pogodbo, na osnovi katere bo Tomos projektiral ter tehnično vodil graditve tovarne lahkih motorjev v Egiptu, v kateri bodo

milijona dinarjev. Od tega so lani reinkasirali le kakih 4,5 milijona. Vsa odkrivalna dela pa so prikazovali kot nedovršeno proizvodnjo, torej kot dohodek. Podjetje naj bi bilo tako videti rentabilno. Nemara je bila ta zavesa, ki naj bi prikrivala pravo stanje, potrebna zato, da so se v takšnem stanju osebni dohodki dvignili povprečno za 72 %. Rezultat: preplačilo osebnih dohodkov za 5,9 milijona dinarjev.

Gornjemu se pridružuje še okrog 2,4 milijona din neizterljivih terjatev.

Vse to bi lahko bil uvod v številna ugotavljanja in podrobnosti, med katerimi organizacija dela ni mogla najti svojega mesta. To se je najbolj pokazalo pri odkrivalnih delih, ki so potekala le v najlepših mesecih, ko bi glavno delovno silo in sredstev morali angažirati pri proizvodnji blaga in plošč. Saj je še kako znano, da proizvodnja v mrazu ne pride v poštev, ker marmor popoka. Tudi dopuste so v tem podjetju izkoriščali brez pravega plana in seveda v najboljši proizvodni sezoni. K temu še neupravičeni izostanki!

Razen tega v klesarski delavnici niso pisali delovnih nalogov. Bloke so šestkrat žagali povsem v zasebne namene, proizvodnja pa je zaostajala. Te »usluge« so zaračunavali po 500 dinarjev na uro, torej pod svojo polno lastno ceno. Vsekakor bi bilo zanimivo ugotoviti škodo, ki jo je podjetje utrpelo zaradi številnih zasebnih uslug. Mimo tega je komisija ugotovila, da manjka v klesarski delavnici okrog 600 m² plošč raznih dimenzij. Tudi evidenca ne pokaže točnega stanja surovin in dokončnih proizvodov, ker so jo enostavno opustili.

Tako kolektiv kot direktor podjetja sta bila večkrat opozorjena na nepravilnosti s strani zbora proizvajalcev OLO, kot občinskih zborov proizvajalcev — vendar očitno zaman. Tudi direktor je bil opozorjen, da takšno dviganje osebnih dohodkov ni zakonito, ker ni relano in ker tudi postopek ni bil pravilen, saj je šla diletiv mimo pravilnika, ki ga pravzaprav sploh ni bilo. Mimo teh opozoril in priporočil je šel tudi delavski svet, čeprav je bilo v delovnem kolektivu Marmorindusa nekaj ljudi, ki niso zaupali tej smeri poslovanja.

Tudi osnova za izračunavanje osebnih dohodkov — še pred povečanjem — je bila kaj čudna, saj se je oddajevala od osnovnega načela: za enako delo enako plačilo. Določena je bila šablonsko in ni šlo na realnih pogojih. Tako ni čudno, da je postala destimulativna za večino delav-

na kratko

ZE DRUGI AGREGAT HE SPLIT

Prihodni teden bodo vključili v jugoslovansko elektro-energetsko mrežo še drugi agregat splitske hidroelektrarne. Tako bo HE Split z letno proizvodnjo elektrike v višini poldruga milijarde kilovatskih ur, saj bo njena skupna moč 216 megavatov. HE Split bo dajala letno 18 odstotkov od skupne jugoslovanske elektroenergije.

20 NOVIH KAFILERIJ

Poslovno združenje za graditev in opremo objektov živilske industrije je že pripravilo načrte za takejčno gradnjo 20 kafilerij. To so specializirani objekti, kjer predelujejo odpadke klavniške industrije in so potrebni večjim klavnicom v državi. V kaliferijah izkoriščajo namreč odpadke za izdelavo kostne in ribje moke ter industrijskih maščob.

SE LETOS PRVE RAKETE

Jugoslovansko astronautično in raketno društvo bo letos izstrelilo prve sondarne rakete japonske izdelave, da bi zbralo kar največ dragocenih podatkov za meteorološko službo. Na osnovi poskusov japonskih nato pa še sovjetskih in ameriških raket, bodo naši strokovnjaki osvojili nov tip takšnih raket in ga začeli izdelovati doma. Izstrelitev takšnih raket je zelo pomembna za proučevanje ozračja in s tem je dana tudi možnost za nadaljnje znanstveno delo astronomov.

DO KONCA LETA 35.500 STANOVANJ V SRBIJI

V Srbiji predvidevajo, da bodo z letos ustvarjenimi družbenimi sredstvi v višini 68 milijard dinarjev lahko zgradili 35.500 stanovanj. Tako se bo gradnja stanovanj v tej republiki povečala za 4500 enot v primerjavi z minulim letom in predvsem na račun štednje pri gradbenih stroških.

SE 54.000 HEKTAROV PLODNE ZEMLJE

V Makedoniji bodo v kratkem zaključili osuševalna dela na 54.000 hektarjih doslej zamočvirane zemlje. Na tej novi plodni zemlji bodo sejali predvsem žitarice.

DOMAČIH UMETNIH GNOJIL BO DOVOLJ

Naše tovarne umetnih gnojil predvidevajo v letošnjem letu izdelati 850 tisoč ton fosfornih in približno 200 tisoč ton dušičnih gnojil. K takemu povečanju proizvodnje domačih umetnih gnojil bodo v glavnem prispevale novozgrajene tovarne v Kosovski Mitrovici, Pančevu in Lukavcu.

gospodarski komentar

SAMO NEKATERI POPRAVKI

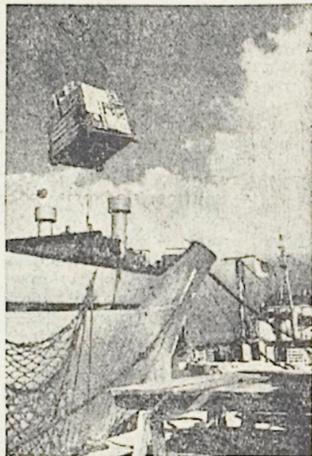
Leto 1961 ni pokazalo rezultatov, ki smo jih v gospodarskem pogledu pričakovali. Kot vse kaže, bo znašala končno razlika med predvidenim porastom proizvodnje in med doseženimi rezultati kar 4%, ali plana porasta proizvodnje v višini 12% ne bomo dosegli več kot v višini 8 odstotkov. Tako kažejo vsaj podatki do konca meseca novembra, ki se v decembru, za katerega seveda še nimamo podatkov, ne morejo bistveno spremeniti. Pričakovali smo sicer, da bodo v zadnjih mesecih, kot je to bilo vsako leto doslej, ugodnejši, kar pa se ni uresničilo. Tudi ne moremo več tako verjeti gospodarskim organizacijam, ki so poudarjale, da jih pomanjkanje obratnih sredstev ovira pri njihovem delu in doseganju po planu predvidenih nalog. Stanje se namreč v proizvodnji po močni intervenciji s kratkoročnimi krediti v drugi polovici letošnjega leta ni bistveno popravilo. Tako imamo lahko pomanjkanje kreditov samo kot enega od vzrokov za počasnejši razvoj gospodarstva in ne morda edinega ali celo najvažnejšega.

Ob pripravah zveznega družbenega načrta za letošnje leto je bilo govora o spremembah nekaterih instrumentov, ki naj bi vplivali na izboljšanje položaja v letošnjem letu. O tem smo lani že govorili in bi morda sedaj lahko ugotovili, da v nekaterih bistvenih postavkah ne bo še sprememb, čeprav bi bile nujne in bi bistveno vplivale na naš nadaljnji razvoj. Mnogo je bilo govora o ukinitvi prispevka od izrednega dohodka in o tem vprašanju je bilo na zasedanju Zvezne ljudske skupščine ugotovljeno, da bi bilo treba ta prispevek tudi ukiniti. Vendar pa je za letošnje leto še ostal, kar se ocenjuje kot negativno, o čemer priča tudi razprava na petem občnem zboru republiškega sveta sindikatov Slovenije. Ukinitve prispevka je bila odložena, da se med tem pripravi vse potrebno za pravilno zatemanje tako imenovanega ekstra-dohodka podjetij.

Naslednje, kar je bilo odloženo, je revalorizacija osnovnih sredstev, ki bo izvedena po daljšem postopku brez dvoma v tekočem letu. Predlagano je namreč bilo, da bi uporabili glede tega krašji in cenejši postopek s knjigovodsko oceno osnovnih sredstev po določenih kriterijih, ki bi jih predpisali. Nova ocena osnovnih sredstev bo izvedena kot redna ocena po popisnih komisijah.

Veliko je tudi, da ne bo izvedena zakonita kompenzacija terjatev in protiterjatne podjetij po postopku, ki je bil že izdelan in zanj pripravljen tudi ustreznih predpisov. V gospodarstvu so pričakovali, da bi se razčistilo v marsikem sedanem stanju in bi bila slika na področju kratkoročnih sredstev mnogo jasnejša.

Omenjeni ukrepi so bili odloženi in ne morda odbiti in pričakujemo lahko, da jih bomo postopoma tudi uresničili. Morda je tudi v tem, da jih bomo izvajali postopno, utemeljitev njihove odločitve. Zato bodo izvedeni mnogi drugi ukrepi, ki bodo zlasti koreniti na področju zunanje trgovine, kjer bo potrebno bolj kot doslej skrbeti za izravnavanje naše plačilne bilance. Toda o tem kasneje. —žj—

Promet v koprski luki decembra

V zadnjem mesecu leta 1961 je bilo v Kopru skupno 212 ladij, to je 224 prihodov in odhodov. V imenovanem mesecu so prispele v Koper 3 ladje čezoceanke piranske »SPOŠNE PLOVBE«, 4 čezoceanke pa so bile od drugih jugoslovanskih pomorskih prevoznih podjetij, predvsem »Jugolinije« z Reke. Tujih čezoceanek v tem mesecu ni bilo. Naštete velike ladje so večji del v rednih linijskih progah Jadran—ZDA in okrog sveta.

Največ je spet bilo ladij kategorije velike obalne plovbe, in sicer 13 jugoslovanskih in 11 tujih. Tudi te ladje vzdržujejo delno redne linijske tovarne proge. Tovornih ladij male obalne plovbe je bilo 17 in skoraj vse so bile last »Obalne plovbe« iz Pirana.

Luške pristojbine bodo morale odvajati za tovor, potnike in privezovanje. Določene so bile v skladu s pristojbinami, ki so bile pred nedavnim sprejete za vse jadransko področje naše obale od Sečovelj do albanske meje.

Na našem področju bodo ladje, ki uporabljajo obalo za nakladanje in v kakršnem koli drug namen, za vsak tona prekrcanega razsutega tovara in lesa 30 din, za vsako tona drugega blaga pa 50 din. Ladje, ki bodo uporabljale obalo za vkrcavanje ali izkrcavanje potnikov, bodo plačale v lokalnem prometu med lukami Koper, Izola, Piran, Portorož in Ankaran (verjetno tudi Valdoitra in kopa-

Kakor vidimo, imajo spet številčno prednost jugoslovanske ladje pred tujimi in je bilo razmerje 20:11 v našo korist.

V pogledu prepeljanega tovara v uvozu in izvozu so spet naše ladje pred tujimi s preko 4200 tonami pred tujimi z 2500 tonami. Več tujih ladij kakor naših, konkretno italijanskih, je bilo decembra v pomorskem potniškem prometu. Razmerje je 84:78 v italijansko korist. Toda naše so prepeljale več potnikov. Motorna ladja »Aleksa Šantič« je prepeljala v Trst in nazaj 5789 potnikov, italijanska parnika »Vettor Pisani« in »Monfalcone« pa na isti relaciji 2944 potnikov. V notranjem prometu pa so naše ladje »Kotor«, »Sinj« in »Osijek« prepeljale bližje 600 potnikov.

ilšče) od vsakega vkrcanega potnika 5 din, če pa bodo uporabljale obalo v kakršnem koli drug namen, za vsak meter obale in za nedeljivi dan 400 din. V prometu med drugimi domačimi lukami in v obmejnem prometu od vsakega vkrcanega potnika 30 din, v prometu s tujino pa od vkrcanega ali izkrcanega potnika 500 din.

Posebna tarifa je tudi za plovne objekte, ki uporabljajo obalo v druge namene. Na novi obali v Kopru stane vsako ladjo meter zasedene obale in za nedeljivi dan 1000 din, plovne enote do 10 BRT za stalno privezovanje plačajo letno 2500 din, ladje in druge plovne enote nad 10 BRT pa za stalno privezovanje ob obali mesečno 1.000 din. Ribiške ladje, registrirane v drugih lukah, ne plačujejo pristojbine, če se privežejo ob obali zaradi čakanja na lov, športne jahte, registrirane v drugih lukah, ne plačujejo pristojbine za prvih 24 ur zadrževanja v luki.

Končno so določene tudi pristojbine

za pilotazo, ki se gibljejo od 1600 do 12.500 din, kar je odvisno od tonaže posameznega plovne objekta. Pilotaza je v luki Koper obvezna za ladje od 500 BRT dalje. Tarifne postavke luške pilotaze se povečajo ponovi za 50 %.

Novo pristojbine veljajo od 1. januarja 1962.

Z novim letom nove proge

Mreža novih rednih linijskih prog, ki povezujejo po mokri cesti Koper s svetom, je vsak dan gostejša. Ze danes lahko rečemo, da je naša razvijajoča se luka povezana z vsemi pomembnejšimi deli sveta.

Dne 6. januarja t. l. je priplula pred našo luko sodobna motorna linijska tovarna ladja »Ivan Mažuranič«, pred nedavnim zgrajena v eni izmed naših ladjedelnic, last reške »Jugolinije«. Ladja je pozdravila s svojo sireno in odplula dalje, ne da bi se ustavila. S tem dejanjem je bil Koper simbolično vključen v novo redno linijsko progo Jadran—London—Hull na Angleškem. Ladja se ni ustavila navedenega dne, ker ni bilo tovara. Prihodnjič bo tovar in ta povezava bo tudi dejansko uvedena. Poleg imenovane ladje, ki ima 3000 ton nosilnosti, bo v tej progi pristajala še motorna ladja »Frano Supilo« (dvojček) in parnik »Vis« (3140 ton). Vse so last »Jugolinije«.

Če bo navedena proga imela v Kopru dovolj tovara, namerava »Jugolinija« vključiti našo luko še v progo Jadran—severna Evropa. Na tej ekspresni progi plovejo motorne ladje »Bratstvo«, »Pobjeda« in »Sloboda« po 2337 ton nosilnosti vsaka.

Nadalje je še možno, da bo Koper prav kmalu vključen v redno linijsko brzo progo Jadran—severna Evropa—London. To je kombinirana proga, v kateri obratujejo prav tako nove, sodobne motorne ladje »Rijeka«, »Zadar« in »Pula«, ki imajo vsaka po 3900 ton nosilnosti. Imenovane ladje imajo prostore za razhlajevanje in električne naprave za ventilacijo hitro pokvarljivega tovara. Poleg tega razpolagajo z najodobnejše urejenimi prostori za potnike v kabinah z dvema posteljama, skupaj do 10 potni-

IZ KOPRA PO MORJU V SVET

kov. Vožnja do severne Evrope traja 13—14 dni.

V drugi polovici januarja pričakujejo v Kopru novo motorno ladjo »Novi Vinodolski« (6500 ton nosilnosti), prav tako last »Jugolinije«, ki bo pripeljala tovor kave in popra iz Indije. Ta ladja je v redni progi Jadran—Daljni vzhod—Japonska.

Sladkor s Kube v Kopru

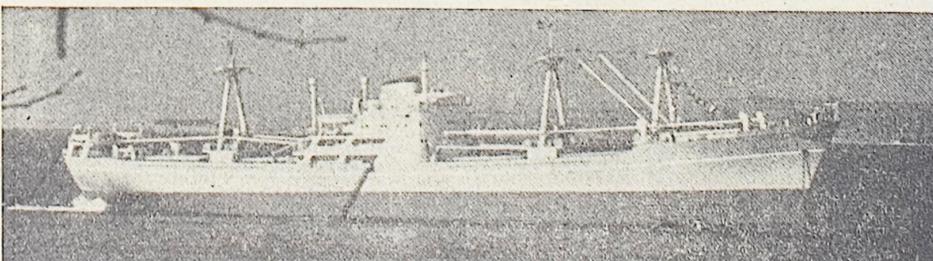
Z Novim letom je postal pomorski promet v luki Koper še živahnější. Cela vrsta tujih in domačih ladij, obalnih in čezoceanek, je pristalo ob novi obali in v stari luki. Dan za dnem sta ob novi obali po dve čez oceani, ali pa po tri ladje velike obalne plovbe. Pestro sliko razvijajočega se prometa v luki v izgradnji so dopolnjevale potniške obalne ladje, ki vsak dan prihajajo in odhajajo iz stare luke našega mesta.

Prvih sedem dni je bila v novi luki posebno pestra zbirka ladij različnih velikosti. Najprej naj omenimo čezoceanke »Borve« piranske Splošne plovbe, ki je spet pristala v naši luki v svoji redni linijski ekspresni progi Koper—New York.

Te dni je prispela prvič v Koper čezoceanka »Ravniki Kotari«, last zadarskega podjetja »Jugoslovanska tankerska podjetja«. To je ob enem prva ladja imenovanega podjetja, ki je pristala v Kopru. Zadarska čezoceanka je pripeljala s Kube nad 10 tisoč ton sladkorja. Naša transportna podjetja z »InterEuropo« na čelu prido razvažajo sladki tovor.

Nadalje so prispele v Koper ladje velike obalne plovbe, 5 domačih in 3 tuje, med njimi »Solne« in »Pivniški reške« kvatarske plovbe, »Visegrad« šibeniške »Slobodne plovbe« ter »Savudrija« iz Umaga. Iz Lošinja sta bili manjši ladij »Cetina« in »Velaluka«. Tujo zastavo v veliki obalni plovi sta zastopali tudi grška ladja »Mantose« in že dobro znana izraelska ladja »Palyam«.

Od potniških ladij je po dolgem času spet priplula motorna ladja »Maribor«, ki nadomešča parnik »Kotor« v brzi zimski progi Koper—Pulj—Mali Lošinj—Zadar. V tej progi prispelja ladja vsako nedeljo popoldne v Koper in odpelje vsak ponedeljek ob 8. uri proti Zadru.

Med najlepšimi ladjami piranske Splošne plovbe je motorni tramper »Trbovlje«, ki jo gornja slika kaže pred koprsko tovarno luko, ko vozi počasi k pomolu, kjer bo nato razložila pripeljani tovor

Srečanje na križišču

— Le zakaj me ta dva civilista tako neutrudno ogledujeta? se je spraševal mladi miličnik-prometnik na križišču pred hotelom Triglav v Kopru, kjer je žarela novoletna jelka. Sicer so ob prelomu leta srečanja znancev in prijateljev najbolj prisrčna, toda starejša moža, ki sta se najprej objela, nato pa dolgo stiskala roke, sta lahko samo stara bojna tovariša, je razmišljal mladi mož na križišču, kjer je v svoji lepi modri uniformi ob tako slavnostnem trenutku, kot je zadnji dan leta, usmerjal promet na tem častnem mestu.

— Hej, Stojan, pogled naš podmladek! je dejal mož sloke postave svojemu nekolicin let starejšemu tovarišu. Kdo bi si bil mislil takrat štiriinštirideset let, da bo naše pionirsko delo poglalo tako globoko svoje korenine...!

— Oprostita, tovariša! Spomi-

nov iz slavnih dni našega boja je škoda, če so izrečni brez priče, denimo tokrat — brez tretjega... — Poglejte, brez dogovora sva se danes srečala na tem križišču z mojim nekdanjim načelnikom Narodne zaščite. Njega, Stojana, je pripeljala pot iz Ilirske Bistrice, mene, ki sem bil takrat, dobro leto pred koncem vojne, njegov namestnik, pa iz Pirana, je dejal s širokim nasmehom Stane Vadvan-Volk, v vojnih časih strah in trepet okupatorjev in odpadnikov.

— Zares, če se omejuje s tovarišem Volkom samo na dogodke po 4. maju 1944, ko smo v poslopju šole v Pregarjah ustanovili prve enote Narodne zaščite za takratno južnoprimorsko okrožje, ne da bi omenjala naše diverzantske akcije, med katerimi najbolj živi v spominu naših ljudi podvig v Postojnski jami, bi imel

kronist obilo dela, je pribil sicer redkobesedni Milan Zidar-Stojan, prvi načelnik Narodne zaščite na Primorskem, ko je s skoraj 700 možmi skrbel za varnost naših ljudi in ljudske imovine, odkrival protiljudske elemente itd. v več kot 500 naseljih okrožja Južne Primorske, ki je nastalo po združitvi brkinskega, pivškega in istrskega področja.

Obalna mesta Koper, Izola in Piran so sicer dobila redne enote Narodne zaščite nekako v začetku 1945. leta, toda celotno področje Južne Primorske je imelo že leta 1944 svoj center v bunkerju na Janževem brdu blizu Ostrožnega.

Podvigi ter junaška dejanja obeh naših znancev, ki se v svoji pripovedi najraje skromno sklicujeta na svoje tovariše, se prepletajo z dogodki okrog tega bunkerja, ob katerem je stal šotor, ki so ga močne četniške enote odkrile, ne da bi našle bunker v neposredni bližini, do odgovornih nalog Narodne zaščite v dneh nemške kapitulacije, ko so sorazmerno slabe posadke prevzele skrb nad tisoči nemških vojni ujetnikov, ki so bili v svojem nemočnem besu poraženca še kaj borbeno razpoloženi.

Tovariš Volk, ki je dobil svoje partizansko ime zaradi navade, ker se je plazil na najbolj drzne diverzantske podvige v copatah, nikakor ne more pozabiti večje skupine nemških vojni ujetnikov, ki so pod stražo njegovih mož Narodne zaščite dobili nalogo, da odstranijo potolčen trup velškanskega Rexa. Ujetniki so bili prepričani, da bodo morali

opravljati to tlako do smrti in še bo ostalo dovolj dela za nekaj generacij, zato so se razbežali po neskončnih hodnikih iz vode močle velikanke. — Prava poslanica za zaključek našega vojevanja takle lov v tem labirintu, vam rečem, saj smo osvajali ladjo na juriš, se smehljaje poslavljala Stane Vadvan in hudomušno pomežikne svojemu bivšemu načelniku Zidarju.

— Veste, v hotel Triglav bova zavila, da zalijeva srečanje z Volkom, je dejal tovariš Zidar in se domačno napolil v hotelsko poslopje, kjer ga je zagotovo pričakoval njegov brat Jadran, upravnik našega najlepšega koprškega gostišča. (bb)

Ob slučajnem srečanju dveh bivših borec Milan Zidarja-Stojana in Staneta Vadvana-Volka, ki sta leta 1944 bila med ustanovitelji Narodne zaščite na Primorskem in sta vodila njene akcije do osvoboditve in po njej, ni izostal kratek pomenek s pionirjem-prometnikom na slavnostno urejenem križišču pred hotelom Triglav v Kopru ob prelomu leta. Iz majhnih enot Narodne zaščite je zrasla medtem sodobno opremljena naslednica — Ljudska milica, ki danes skrbi za varnost prebivalstva, za varnost prometa, za ljudsko premoženje in podobno

KRAJEVNI ODBOR AVBER ZA PET LET NAPREJ

Ob zaključku preteklega leta je krajevni odbor v Avberu sestavljal osmestek petletnega načrta komunalnih del. Najbolj pester je načrt za vas Gradnje, kjer nameravajo razširiti vaško pot in jo usposobiti za tovorni promet. Hkrati nameravajo napeljati v vas trofazni električni tok za električne kmetijske stroje.

Tudi v Avberu bodo razširili pot mimo šole. V ta namen bodo med drugim porušili staro hišo. Tu pogrešajo kar tri napajališča za živino. Podobne potrebe so pokazali tudi v Polnikvah, medtem ko so v Dobravljah prejel nalogo ureditve mostne tehtnice in ureditve napajališča. Razen tega predvideva krajevni odbor še tri poljske apnenice za krajevne potrebe. Plan ni tako obsežen, kot bi morala lahko biti. Vsekakor pa bodo svojo besedo povedali še sami volivci.

KONČNO BOLJŠI ČASI ZA POŽARNO PREVENTIVO NA KOPRSKEM

Koper dobi sodoben gasilski dom

NA OBISKU PRI PLETILJAH V IZOLI Smelih štiriinštirideset

Natanko ob 6. uri zjutraj zabrnijo v edini dvoran izolskega obrata »Rašica« stave, zavrtijo se previjalni stroji in igle šivlj se neslišno pogrezajo v robove volnenih zaplat, iz katerih spretne roke oblikujejo dokončne volnene izdelke, ki so bili morda še pred dobrim tednom zasnovani neke na papirju modnega kreatorja v ljubljanskem matičnem podjetju. Kontrolorka poslednjih vestno pregleda pisano zastopstvo moških in ženskih volnenih jopic, puloverjev, žanjetov, rokavov, jopic, imenovanih »lama«, ki z lesketom prepletenih srebrnih niti ščemijo v oči.

Natanko ob 14. uri zapusti 22 žensk svoja delovna mesta. Na vhodnih vratih si delavke prve izmene podajo ključke z naslednjimi druge pomene. Dvaundvajset novih možičkov vzame vnovič pesem strojev, ki bodo vnovič ob 22. uri. Takrat se utrjuje luč v dvorani, takoj zatem pa zablesti luč v majhni sobici v prvem nadstropju, kjer bi lahko pisalo na vratih pisarna, vodstvo obrata ali podobno.

Ni posebnega, porečete: dve izmeni, razsvetljeno okno pisarne v nočnih urah, delovni sestanki ali zbor proizvajalcev. To so zares neizbežni spremljavalci naših gospodarskih oz. garancijskih obratov »Rašica« so le nekaj posebnega. Na seznamu za zaposlenih nimajo namreč niti ene moške moči. Štiriinštirideset ženskih imen lahko najdete v kartoteki. Dobra polovica deklet, ostale pa so že matere, ali vsaj poročene.

Da, v pravem smislu besede: podjetje žensk, ki se hkrati morajo vsak trenutek živjeti v moška opravila. Nežne roke, ki so jih izgledali tisoč metrov mehke volne, znajo spretno popraviti stroj, vstaviti nadomestni del, zavrti pečeno os. Redko kdaj se zgodi, da pokličejo na pomoč moške roke.

— Cemu, — pravi obratovodkinja Jožeta Rapan, — mesečni plan, ki ga dobimo od matičnega podjetja, terja hitre intervencije in izpad sosednjega stroja lahko ogrozi naš dnevni proizvodni plan.

Zares, 45 ali še več kilogramov volnenih izdelkov dnevno ni majhna stvar. Novi gospodarski sistem, huda

konkurenca sorodnih podjetij in decentralizacija upravljanja pomenijo tudi za slednje delavko v izolski »Rašici« neposredno odgovornost za skupni uspeh.

Najstarejša delavka v podjetju Bogomilja Sulič, ki spremlja razvoj obrata od razsula bivše »Mode« do skromnih začetkov v sestavi podjetja »Rašica«, pravi takole: — Nikoli več se ne sme zgoditi, da bi zabredli ponovno v težave. Tega se v polni meri zavedajo vse članice našega kolektiva in prav v delovni vni in v boju za nadaljnji razvoj našega obrata je iskati ekonomski uspeh. Lidi se kažejo tudi v izboljšanem gnotnem položaju naš vseh.

Tovarišica Rapanova se ponosno ozre na plačilni seznam: 22 tisoč znaša povprečni zaslužek delavk v »Rašici«, najbolj marljivo pa so se v zadnjih mesecih prebile že daleč čez 30 tisočakov.

In jutri? Žene v obratu »Rašica« se nikakor ne nameravajo sprijazniti s sedanjim stanjem. Nadaljnja modernizacija proizvodnje je prva postavka v perspektivnem programu tega kolektiva. Najprej se bodo potegovala za nove avtomatizirane šivne stroje, kajti ročno šivanje je, kot pravijo, edino šivnikino uho v proizvodnji. No, nič manj odločno se ne zavzemajo za pridobitev vsaj dveh osnovnih prostorov: prostor za oba previjalna stroja in skladišče namreč hudo pogrešajo. Če bo dovolj razumevanja na občini, si nameravajo urediti še kak primeren prostor in eno stanovanje. Vse so se nekoliko oskrbele z hivališči, le delavka Dora Hrvatnovna stanuje v nevzdržnih razmerah.

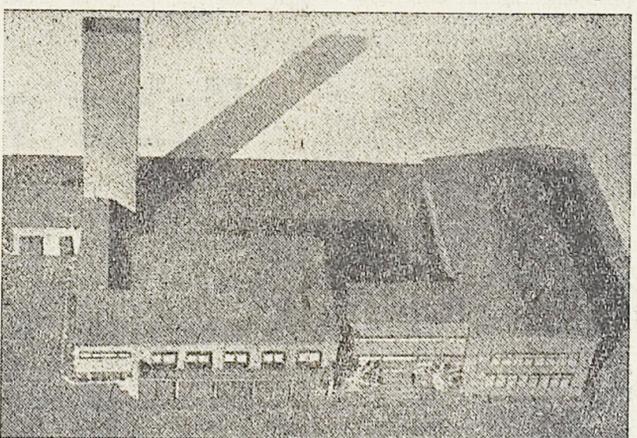
Na sindikalnem sestanku in na sestanku zbora proizvajalk imajo tako pester dnevne reče, da je težko ugotovljati vrstni red problemov, s katerimi se posebno zadnje dni, ko se zavzemajo za večjo samostojnost svojega obrata, ukvarjajo skoraj vsak dan. Tudi je letni proizvodni plan s postavko 11 tisoč kg volnenih izdelkov. Ali ga bodo presegle vsaj za 3,5%, kot na primer lani? Na dan prihajajo nove rezerve, ki jih bo treba izkoristiti. Boljša prehrana, predvsem topli obrok med delom, utegne vplivati na storilnost.

All je potlej čudno, da se želijo vrniti v ta kolektiv domala vse delavke, ki so ga svoj čas zapustile, misleč, da bo drugod delo lažje in zaslužek večji. Delovna disciplina je namreč eno izmed najmočnejših orožij, ki so ga s trdim delom in nekontrolirano željo po boljšem zaslužku oblikovale žene same. Za omahljivke res ni prostora med njimi, prijetno zadoščenje, ki jim spriči čedalje lepših uspehov vtilva pogum in odločnost nadaljevati začeto pot, pa je hkrati dvojno jamstvo, da se jim še tako smelo zasnovan načrt ne bo mogel izjaloviti. (bb)

POZDRAV IZ TUJINE

Ivanka in Ivan Kapel, naša naročnika iz Euclida v Ohio (ZDA), doma iz Stare Sušice oziroma Košane, sta poslala Slovenskemu Jadranu in prek njega vsem bralcem lep novoletni pozdrav. Zanj iskrena hvala v našem in v imenu vseh bralcev, hvala pa tudi za prijazne besede o listu. Potrudili se bomo, da bo še bolj privlačen in upamo, da smo z novoletno številko potolažili tudi njuno radovednost zaradi našega barbe Vaneta, ki se je po letu dni spet oglasil. Tudi mi vračamo pozdrave in želimo tako zakonca Kapel kot vsem našim izselencem veliko sreče in zdravja v novem letu!

Uredništvo

Maketa novega gasilskega doma v Kopru

Kdor pozna razmere in pogoje, v katerih deluje poklicna gasilska četa v Kopru, je z enakim vzdihom olajanja kot neposredno prizadeti sprejel novice o začetku gradnje novega gasilskega doma v Kopru. Buldožer se je zaril v zemljo na Bonifiki pri Prečni ulici, kjer bo že konec prihodnjega leta stalo novo, našemu času in razvoju primerno poslopje novega gasilskega doma. Delovni kolektiv »1. maj« je namreč sprejel obvezo, da bo to potrebno gradnjo dokončal pred rokom. Ob podatku, da gre za investicijo 195 milijonov dinarjev, ki jih je okrajni gasilski zvezi Koper zagotovil DOZ, menda ni treba posebej pisati o obsežnosti nove gradnje.

Od skromnih začetkov, ko je bila v letu 1948 osnovana za obalno področje gasilska milica in leta 1954 ustanovljena poklicna gasilska četa, se je pomen požarne preventivne in represivne podsesteri. Nova industrijska središča, nova naselja, skupno 63.000 ha gozdov v našem okraju, v zadnjem času še pristanišče in v bližnji prihodnosti gigantski kombinat kemične industrije terjajo iz dneva v dan zahtevnejše protipožarno varstvo. Ogromno pre-

moženje, ki so ga že doslej obvarovali gasilci z uspešnimi intervencijami, kaže že ob pogledu na dosedanja zasilne prostore starega poslopja bivšega samostana, kjer marljivo požarni brambovci pozimi in poleti domala vedrijo, da so v dosedanjih pogojih dela morali gasilci čestokrat premagovati hude napore, hkrati pa opozarja, da zahteve po varovanju ljudskega premoženja terjajo iz dneva v dan sodobnejšo službo.

Novo gasilsko poslopje bo enonadstropna stavba s 23 m visokim stolpom. V pritličju bodo garaže in delavnice ter pomožni obrati. Mimogrede naj omenimo, da bodo gasilci poklicne enote imeli neposredne telefonske zveze z vsemi večjimi podjetji ter bodo lahko v nekaj sekundah poslali deset gasilskih vozil. V raznih delavnicah, kot so mehanična, kovarska, mlzarska in elektrotehnična, pa bodo gasilci v prostem času lahko delali v stroki,

za katero si želijo pridobiti kvalifikacijo.

V nadstropju pa bodo imele svoje prostore okrajna gasilska zveza, civilna zaščita ter občinska gasilska zveza. Tukaj bodo tudi upravni prostori gasilskega doma, spalnice za gasilce, krojaška delavnica in sanitarije. Razen tega bodo imeli gasilci v domu ali ob njem razne športne terene.

Ker velja lokacija, kjer zidajo gasilski dom, za bodočo industrijsko središče naše okrajne metropole, bo v neposredni bližini novega gasilskega doma vzniklo že v bližnji prihodnosti poslopje Avto-moto društva z go-cart stezami, postaja Ljudske milice in reševalna postaja. Torej gre v pravem smislu besede za bodočo zvezno-reševalno središče, najbrž edinstveno v Sloveniji, čeprav so iz sklada, ki se je formalno pri DOZ, doslej že zgradili nove gasilske domove v Ljubljani, Celju, Mariboru, medtem ko je v Novem mestu v gradnji. (bb)

Mimogrede po Izoli

Tople malice v Delamarisu se poslužuje že toliko članov kolektiva, da so bili v eni delovni izmeni prisiljeni uvesti odmor za malico kar v treh obrokih, v treh različnih razdobjih v razmaku po pol ure. Topli obrok je tako izdaten, da ga nekateri nosijo celo domov in jim služi namesto kosila.

Naše veliko podjetje kovinarske stroke — tovarna tehničnih igrač Mehanoteknika v Izoli — posluje v nemogočih razmerah. Kakor imajo delavci za stroji še kar urejene delovne pogoje, pa je uprava v neprimernih prostorih, kjer opravlja milijardne posle. Prav tako v tovarni nimajo rešenega problema družbene prehrane, zakaj hrano sicer dovajajo iz Ljudske menze, pojedli pa jo morajo delavci za strojem, na kolenih ali na kakšnem zaboju v bližini svojega delovnega mesta,

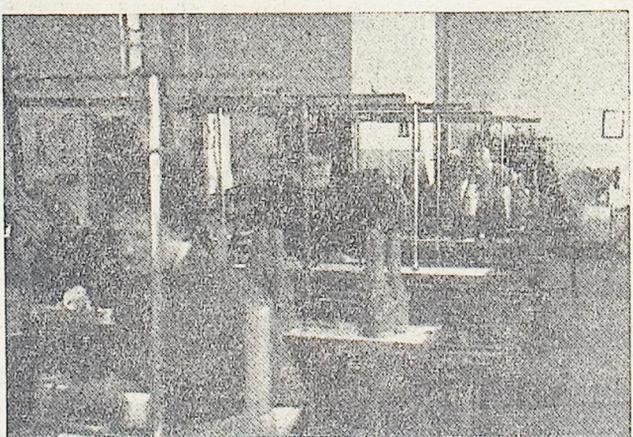
Pripojitev podjetja Ribba k žilvilkemu kombinatu Delamaris bo ugodno vplivala na nadaljnji razvoj tako povečanega podjetja. Združena sredstva bodo omogočila boljše gospodarjenje in močnejše nastopanje pri najemanju kreditov doma, v tujini pa enotnejšo zunanjetrgovinsko politiko — ne glede na to, da bo tako združeno podjetje lahko močnejše razvijalo tudi ribiško floto in začelo počasi misliti tudi na ulov rib na visokem morju, za kar so potrebne posebne ladje in specializirane posadke.

DOPISUJTE V

VSEBINO KLUBSKEGA ŽIVLJENJA JE TREBA POPESTRITI

Zadnji plenem Obč. odbora SZDL v Postojni je na osnovi podrobne analize predsedstva razpravljal o problemih nadaljnega razvoja kulturnoprosvetne in splošno izobraževalne dejavnosti v naseljih postojnske občine. Plenum je naglasil, da je treba usmeriti kljub že doseženim uspehom vsa prizadevanja k nadaljnjemu odpiranju družbenih klubov ter poskrbeti za nadaljnjo rast in pozitivno družbeno politično orientacijo klubskega življenja. Udeleženci razprave so poudarili, da bodo morali krajevni odbori SZDL posvetiti tem vprašanjem večjo skrb in odgovornost, kot so jo posvečali doslej. Hkrati so se zavzeli za to, naj bi Ljudska univerza v Postojni nudila v bodoče vaškim družbenim klubom več konkretne pomoči. (ma)

Pesem pletilnih strojev v izolskem pletilskem obratu »Rašica« je mnogo prijateljev, odkar se uveljavlja v vse večjem številu odločitve tudi volja proizvajalk. Večja storilnost, enotnost kolektiva in skupno prizadevanje, da bi odpravili slabosti, ki ovirajo proizvodnjo, so le del novega, ob katerem so žene tega obrata smele in samostojno borijo za boljše življenje

HERBERT GRÜN

Drama groze in studa

(Odlomki iz knjige PROCES V JERUZALEMU — 1961. Kot izredno izdajo žepne knjige Školjka izdala založba EMKA)

Tisti, ki so vajeni videti sodne obravnave le na odru in platnu, so bili prve dni nejevoljni, ker so si predstavljali, da je vsak proces (zlasti »monstre-proces«) nujno podoben gledališki predstavi. Zadnja dva dneva jih je »režiser« Hausner morebiti nekoliko zadovoljil. Že drugi dan je v stojnici za priče Avner Less — in

v okviru njegovega pričevanja doživlja občinstvo — ne ravno »gledališko predstavo«, zato pa nekaj odlomkov prav pošastne »radijske igre«: izvirni magnetofonski posnetki, odlomki iz 3600 strani dolgega aventičnega zapisnika policijskih zasliševanj (od začetka do kraja je bil izpraševalec samo stotnik Less). Faksimilirani dokument (s tisoči Eichmannovih lastnorodnih popravkov in parafov za potrditev verodostojnosti) je tudi že v rokah dopisnikov — edinstvena listina v pravosodni zgodovini: okoli milijon besed — ne dosti manj kot »Vojna in mir« ali »Bratje Karamazovi«. In vsaj v nekaterih odlomkih tudi nič manj grozljiva: menda bi si samo ustvarjalna fantazija kakega Dostojevskega lahko stikala tako strahoto.

— o —

Pred prihodom si pač pričakoval (in isto so pričakovali bolj ali manj vsi), da bo doživel velik sodnijski teater, politično parado, tipičen »monstre-proces« (kakeršnih je izmučen svet v zadnjih desetletjih doživel že lepo število, od leipziškega mimo Stalinovih čistk do McChartyjevega lova na čarovnice), kvečjemu z nasprotnim predznakom — namreč monstre-proces, pri katerem bo pač izjemoma enkrat obtožen ku-

jon, o katerem sodi razen redkih izjem ves svet, da spada na najbolj veljala.

In vseeno tega nisi doživel. Za kaj torej gre?

Človeštvo si je v nekaj tisočletjih obstoja ustvarilo — kot enega najvažnejših instrumentov, ki mu sploh omogočajo družbeno sožitje — pravo ali jus. V stoletjih zgodovinskih preobrazb je tudi pravo doživljalo svoje spremembe in prilagoditve — najbolj značilno pa je, da se je abstrahiralo in zavtonomiziralo v taki meri, da se zdi čisto samo sebi namen. (To so tisti sicer pozitivni pojavi, ki se v svojih najbolj malenkostnih in negativnih izrastkih potlej kažejo kot »paragrafarstvo« in »advokatski formalizem«.) Toda nekaj drži: če pravo ne bi bilo avtonomno in abstraktno, če ne bi bilo včasih — vsaj na videz — tako »brezdušno«, ne bi moglo opravljati svoje družbene funkcije. To pravo pa doslej ni moglo predvideti tako monstruoznih strahot, o kakršnih je praksa zgodovine žal dokazala, da so možne tudi v družbenem življenju najvišje razvitega živga bitja. Torej si mora človeštvo tudi to reči — čeprav presega pojmovne sposobnosti normalnega človeka — vključiti v okvir tega istega pra-

va... V Nürnbergu tega še ni bilo, tam je še šlo za nekaj »gorje premaganem!« — zdaj pa prvič del človeštva zares poskuša obravnavati nacizem v okviru vesoljnega jusa.

Izraelskemu sodstvu in tožilškemu oblastvu gre šteti v prilogi, da sta znala ostati v tem okviru — čeprav delujeta v državi, ki je (razumljivo ali ne, to niti ni važno, vsekakor pa negativno) usmerjena v aktiven nacionalizem. Čeprav delujeta v državi, ki je politično in strateško tako eksponirana in tako nezdrava angažirana — je treba priznati toliko tehtnejšo zaslugo izraelskim pravnikom, ker so znali vse te negativne elemente dnevnopolitične vezanosti svoje države izključiti iz procedure. To je vsekakor moralna dragocenost.

Če bo ta del človeštva znal doznati svojo pravo, bo človeštvo bogatejše za prepomembno izkušnjo — in za prepomembno orožje v boju zoper zlo.

Vseeno se te loteva mučna, močreča misel: pri vsem tem pogovarjanju o procesu je v ospredju venomer samo obtožene. Tisti dan, ko je bral Hausner veliki, znameniti govor, je bilo v vseh poslušalcih veliko zgodovinskega

patosa, veliko govoričenja o strahotah — a navzlic temu se vsi neprestano zanimajo samo za sivo, zanikrno figuro uradniškega morilca. Filozofirajo in teoretizirajo o njegovi psihologiji (je normalen? in če ni, kakšna je njegova nenormalnost? in če je, zakaj je vseeno počenjal take reči? je res samo produkt nacionalne tradicije?), pogovarjajo se o njegovi izjavi, da bi bil pripravljen umoriti rodnega očeta, če bi mu tako ukazali, ugotavljajo, kako je bil srečen, ker je bil preživet brez predstojnikov, zdaj spet lahko ubogljivo ponavljajo »da, gospod stotnik« (ko je odgovarjal zasliševalcu Lessu) —

— in sploh je postala ta brezbarvna spirohefa pravi pravcati »star« svetovni publicity;

— toda o tistih šestih milijonih govore vsi vedno samo v dveh oblikah: bodisi statistično bodisi časninarsko patetično in sentimentalno.

Smo se ves ta čas že kdaj čisto preprosto vprašali, kaj je vsaki od teh človeških osebnosti praktično pomenila Heydrichova, Eichmannova Endlösung? Smo se vprašali, kaj je bilo pravzaprav njihovo — samo dejstvo smrti (likvidacija, konec življenja, začetek ne-eksistence) ali vse tisto, kar so mučili privedli kot uvod v usmrnitev, vse tiste tako težko opisne muke. Kaj je bilo hušje: umreti ali gledati, kako ti razmesarijo dojenčka? Kaj: umreti ali stati 24 ur v blatu, v ledenem vetru? Kaj: umreti ali pa nositi rumeno zvezdo?

Kaj: umreti ali trpeti?

PROBLEMI, O KATERIH RAZPRAVLJAMO:

Štipendiranje ali kreditiranje

O vseh reformah okrog šolanja in študija je nujno prišlo tudi do sprostitve štipendiranja, zaustriro pa se je ob tem vprašanje, kako in komu podeliti štipendijo. In še: ali naj bo štipendija samo pogodba podjetja, ki potrebuje strokovno usposobljene ljudi, s katerimi študentom, ali pa naj bo to kredit oziroma finančna pomoč vsestransko neoporečnemu in sposobnemu človeku, ki ne premora lastnih sredstev za šolanje.

Izkušnje že kažejo, da so nekatera podjetja pri podeljevanju štipendij upoštevala samo svoje potrebe brez ozira na potrebe komunne, druga pa so spet podeljevala štipendije povsem nenačrtno. Prav zaradi te nenačrtnosti in pomanjkljivega sodelovanja med podjetji in štipendisti se je pojavljalo v preteklih letih preklupanje z diplomanti.

Ob vseh teh problemih so se razvile številne razprave, v katerih so se v okvirni obliki sproščenega štipendiranja najbolj jasno

oblikovali predlogi, da morajo biti potrebe podjetij izhodiščne točke za pomoč pri šolanju mladine v srednjih, višjih in visokih šolah, da pa je prav tako važno, komu podeljujejo to štipendijo. Zato bi moral o podelitvi štipendij odločiti širši krog ljudi kot sedaj, v večjih podjetjih pa bi morale biti posebne štipendijske komisije,

aktuelna tema

kot delujejo zdaj v občinah. V manjših gospodarskih organizacijah, kjer ni urejena kadrovsko-socialna služba, pa bi se morali za to problem bolj zavzeti organi delavskega samoupravljanja.

V splošni razpravi so se oglasili tudi študentje in so predlagali, naj bi štipendije zvišali zaradi višjih življenjskih stroškov. Vsota, ki jo prejemajo, naj bi bila eksistenčni minimum, ali pa naj bi se zavzeli za vzporedno štipendiranje in kreditiranje.

Pravico do takega kredita bi imel vsak študent, ki izpolnjuje določene pogoje in opravlja v redu svojo študijsko dolžnost. Kredite naj bi podeljevale komunalne banke v kraju študentovega bivanja, lahko pa bi ga podeljevala tudi gospodarske organizacije v skladu z veljavnimi predpisi. Če bi kredit podeljevala komunalna banka, bi veljali za študente isti predpisi kot za vsakega državljan pri najemanju potrošniškega kredita, če pa bi ga podelila gospodarska organizacija, bi sama določala tudi posebne pogoje. Kredit bi prejemal koristnik mesečno ali pa tudi v enkratnem znesku, posebno če gre za specializacijo. Dijak oziroma študent bi sklenil z banko ali z gospodarsko organizacijo pogodbo in bi začel odplačevati kredit dve leti po končanem šolanju. Rok vračanja naj bi bil največ 10 let.

Prav gotovo je, da bi bilo tako kreditiranje stimulatno za študij, obenem pa bi dosegli z njim racionalnejše trošenje sredstev, večjo sproščenost pri izbiri poklicev in vsekakor uspešnejši študij. Tako bi se tudi zmanjšali stroški skupnosti za šolanje mladine, predvsem pa bi ta način omogočil višji in visokošolski študij širšemu krogu nadarjenih mladih ljudi, zlasti otrokom delavcev in kmetov.

že dvignjenih obveznic v višini 4 milijone 661 tisoč dinarjev.

Od časa, ko je izšel Bilten št. 2, je vpisalo posojilo že 55 kolektivov, med katerimi izstopajo z visokimi obveznostmi po povprečju zlasti Zdravstveni dom, KZ Koper, Projekt, Hladilnica, Knjižnovodski center, sindikalni podružnici Pravosodja in Zavoda za zaposlovanje delavcev, Osnovni šoli v Gračišču in v Hrvojih, Jadran turist, Lekarna Koper, Projektivni biro, Radio Koper, Elmet, Solski center za kovinarsko stroko, Istra-benz, Obrtna in Gostinska zbornica in nekateri drugi. Posebno se je izkazal delovni kolektiv ČZP Primorski tisk, ki je edini enkratno vplačal svojo nemajhno obveznost v znesku milijon 45 tisoč din, kar so prispevali člani iz decembrske stimulatne akciantje na storilnost. Prav bo, če bodo ta način vplačila posnemali tudi drugi delovni kolektivi, morda ob potrjevanju zaključnih računov in ob delitvi presežka dohodka za preteklo leto. Podrobno bo o vsem tem poročal Bilten v tretji številki,

Zanimiva je ugotovitev štaba, da je nekaj delovnih kolektivov oziroma sindikalnih podružnic, kjer so sicer vpisali posojilo in celo že vplačali prvi obrok, vendar niso poslali poročila o svojih obveznostih in zato štab o tem nima evidence. Med temi so kolektivi Hotela Triglav v Kopru, podružnica Narodne banke, Embalažnega servisa, Osnovne šole Janka Premrla-Vojka in morda še kdo. Žal pa so tudi še primeri, res da redki, da je razumevanje članov delovnih kolektivov zatajilo in ni moglo izvesti akcije vpisa za posojilo. Pogostejši so primeri, da je obveznost delovnih ljudi nesorazmerno majhna v primeru z njihovimi prejemki in zaslužkom. V vseh takih primerih bi se morali delovni kolektivi še sestati in zrelo razpravljati o možnostih naknadnega vpisa posojila. Tudi o tem bo spregovorila bodoča številka Biltena.

VLADIMIR KAVČIČ

Počasi se je seznanil z dobršnim delom njegovega življenja in celo z načrti, ki jih je koval v svoji glavi, šiljasti glavi. Živel je pri siromanih kmetu v oseljskih hribih, v številni družini, ki niti sama ni imela kaj za pod zob. Kljub temu ga niso nikoli podili od hiše. Ko pa je toliko odrasel, da je mogel dobiti delo na sosednjih gruntih, je moral od enega do drugega, služil je za pastirja in matega ilapača, jedel je, kar so mu dali in kar je ukradel, oblačil se ga v ponošene cunje, goščadjevih otrok. Če se mu je le kaj ponudila boljša prilika, je odšel dalje, neprestano verujoč, da bo našel dobre ljudi, pri katerih bo lahko delal in po človeško živel. A takšnih ni našel. Običajno je bil vsak naslednji gospodar še slabši od prejšnjega in ni mu kazalo drugje, kot spet vzeti pot pod noz. Nazadnje se je znašel med delavci na tleh. Zdalji se je zaslužil kaj prida, a tisto je bilo gotovo, v srebrnih kovancih. Pavlu je celo zaupal, koliko jih je že pritril. Ker mu je prihranke večkrat omenjal, Pavle ob neki priliki ni mogel več brzdati svoje radovednosti.

— Kaj boš napravil s tem denarjem, ko se ga bo dosti nabralo? — Še naprej ga bom šteditl, se je zagotovno nasmešnil Trstinar. — Nikoli se ga ne boš pritrilnil? — Nikomur še nisem povedal... V Ameriko bi šel. — Daleč je to in zdaj še moreš ne... — Velje no konec... Če imaš denar, ni ti treba v Ameriko. Tu ostanem, hišo si postavim in tu ostanem. Če dobin katero iz bogate hiše, mi če se doto prinesla, potem sem na konju... V njegovih očeh se je zablišnil nov plamenček, ki je odprl Pavlu slabo zaplenjeno rano. Bil je prepričan, da se tovarišev načrti nanašajo na Trstinar. Saj jo je že prej tolikokrat omenjal in nikoli ni imel v mislih katere druge. Zdalji se je prvič pomislil, da bo Trstina vendarle morala nekoč od hiše. Brata sta bila pri voljkih in če se bo vsaj eden vrnil, bo on gospodar na kmetiji. Mar naj gre Trtina tedaj s Korlom, lemenatarjem. On bo že gospod, duhovnik. Poročila bo, da bo nekdo drugim. Kdo bo tisti? Kako, nekoč drugim. Kdo bo tisti? Kako, da se ni tega domislil že prej. Tudi v

GOSTOVANJE IN PREMIERE TRŽAŠKEGA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

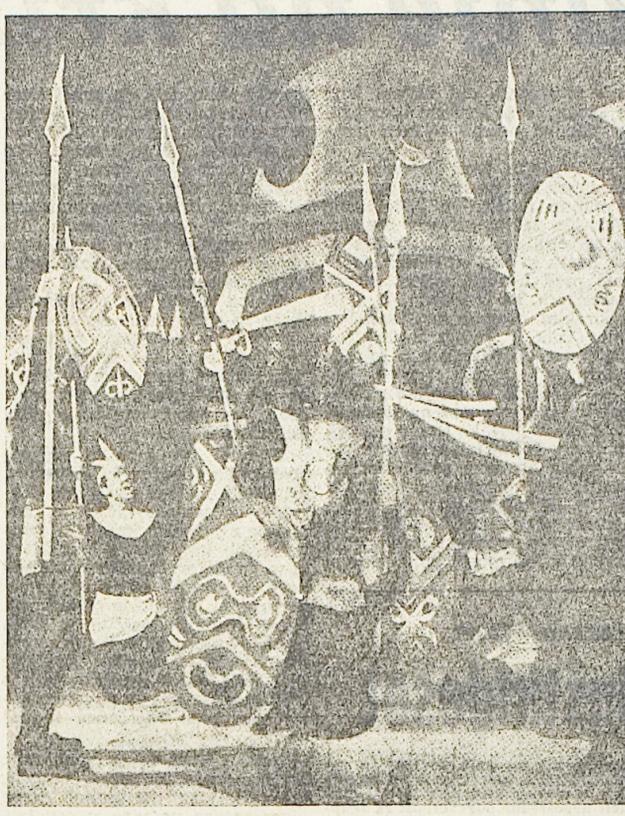
Za mladino iz za odrasle

Za noveletne praznike je poklonil ansambel Slovenskega gledališča v Trstu otrokom posebno darilo: konec decembra, tik pred Novim letom, so jim zaigrali v tržaškem Avditoriju mladinski igr BARABAU, ZMAJ SEDMEROGAV, ki ga je napisal italijanski avtor Giuseppe Luongo.

Igra je zasnovana na izsledkih sodobne vzgoje, vendar s preveliko dozo poudarjene racionalne tendenčnosti, ki je — vsaj mestoma — preveč vsiljiva. Režiser Joško Lukež je skušal to tendenčnost prikupno obelčiti, vendar se mu ni posrečilo povsod odbiti prisiljene vzgojne osti. Igra je kljub temu naletela na zelo dober sprejem pri mladih gledalcih. Svoj delež imajo pri tem tudi igralci: Edvard Martinuzzi, Alojz Milič, Stane Raztresen, Danilo Turk, Leli Nakrst, Miranda Caharija in Livio Bogatec. Svojo znano nadarjenost komika je ponovno izpričal Martinuzzi v vlogi strahopetnega Štrbončija.

Spremno glasbo je oskrbel za igrro tržaški skladatelj Pavle Merku, koreografija pa je bila delo Adrijana Vileasa.

Ta teden je prišel tržaški gledališki ansambel na gostovanje v Koper in v Postojno (v sredo in četrtek, 10. in 11. t. m.), kjer so uprizorili dramski mozaik iz del Antona Pavloviča Čehova pod skupnim naslovom NA VELIKI CESTI v predebu in režiji Jožeta Babiča. O delu in uprizoritvi smo že poročali na kratko ob premieri v Trstu, zdaj pa so se tudi naši

Z uprizoritve mladinske igre BARABAU, ZMAJ SEDMEROGAV v tržaškem gledališču

gledalci lahko srečali z junaki, ki so hkrati plemeniti, otroško lahko-komiselni in neuračunljivi, pa tudi sposobni boriti se s surovimi silami življenja. Moč ljudi, ki jih opisuje Čehov, ni v dinamični akciji in podjetnosti, ampak v tihi drami človekove notranjosti, kjer se odsev zunanjih dogodkov preljuje v čustvena razmišljanja in v nevidne duševne boje.

Za prihodnji teden — ali vsaj še za ta mesec — napovedujejo tržaški gostje, da bodo uprizorili na koprskem gledališkem odru krstno predstavo sodobnega dela znanega tržaškega dramatika Josipa Tavčarja, ki je že postal »hišni avtor« tržaškega gledališča. Premiero v Trstu namreč že

daljša časa zavlačuje cenzura iz Rima, ki ne da svojega privoljenja za uprizoritev. Tavčarjevemu novejšemu delu ZEH PRED SMRTJO menda očitajo preveč odkrito besedo o morali v današnji družbi, čeprav ni povedal nič človeško žaljivega ali novega. Avtor je skušal samo skromno postaviti zrcalo pred človeštvo XX. stoletja ter razkriti nekatere napačne, za katere je menil, da so nam tako skupne, da je prav, da jih spoznamo in o njih razpravljamo. Delo bo prav gotovo vzbudilo odmev v širši gledališki javnosti, nam pa bo v posebno veselje, če bomo lahko nudili pri uprizoritvi stroho, ki je gledališki ansambel ne more najti doma.

Tabor v Lokvi

Kot smo na kratko že napovedali, so vaščani v Lokvi pri Divači uredili s prostovoljnimi delom starodavni Tabor, kjer je zdaj dolgo pričakovani klubski prostor, ki bo nedvomno poživil svetovno delo. S tem so Lokavci slovesno proslavili ne samo letošnje novo leto, ampak tudi 70. obletnico domačega prosvetnega društva »Tabor«. Ob tej priložnosti so izvedli kulturni program z veseloigro.

Starodavni Tabor v Lokvi ima že svojo dolgo zgodovino. Leta 1385 so ga zgradili kot trdnjavo v obrambi proti Turkom. Od leta

1885 pa je dobilo v Taboru svoj sedež ljudsko-prosvetno udejevanje. Imeli so čitalnico, pozneje »bralno in pevsko društvo Tabor«, po prvi svetovni vojni se je razvil iz tega društva »Ljudski oder«. To dejavnost je zatrlo fašistično nasilje, ko je bilo vsako prosvetno delo v vasi onemogočeno.

Z otvoritvijo obnovljenega Tabora bo možen v vasi še večji razvoj izobraževalnega in kulturno-prosvetnega življenja, v klubskih prostorih pa se bodo vaščani in zlasti mladina gotovo radi shajali, ker je klub opremljen tudi s televizorjem.

Nekaj besed o diafilmu

V zgodnjem detinstvu sem gradil predstavo o življenju ob pobedah. Ko sem nastopil učiteljevanje, je toliko bolj zbudilo mojo pozornost diafilm. Ni minil teden, da ne bi otrokom predvajal tega ali onega diafilma. Otroci so bili ob takšnih predvajanjih pozorni in celo navdušeni, čeravno jim diafilm ne nudi tistega, kar bi jim lahko nudil.

Rad bi se pomudil nekoliko ob diafilmih, ki so namenjeni učencem nižje stopnje, in obravnavajo NOB. Avtorji so manj znani slikarji. Podobe partizanov ne ustrezajo normalnim proporcijam človeka, obrazi naših borcev so podobni obrazom narkotikov ali zločincev, v najboljšem primeru pa so videti kot nekakšni pavilhe. V risani Povesti o trmasti in pametni muli je takle prizor: partizani so v gozdu in kažejo fašistom jeziki. Mar so bili oborožena vstaja naših ljudi, njihove žrtve in napori podobni vedenju pobalinov? Čeravno so ustvarjalci mislili na otroke, ni vendar to nič drugega kakor posiljevanje pedagogike in podcenjevanje otrokovega okusa.

Mar ni bilo junaških malčkov? Mar o Kajuhu ne znamo povedati nič drugega kot zgolj nekaj podatkov iz njegovega življenjepisa? Tekst, ki naj bi bil učiteljem in učencem pri predvajanju diafilma v pomoč, je poln cenenega duhovčenja in ni otroku niti razumljivo niti dostopen.

Pri nas imamo vrsto dobrih slikarjev, ki bi jih kazalo pritegniti prav k diafilmu. Uspeh in učinek takšnega diafilma bi bil več kot enojen, saj bi se učenci ob njem niti likovno izraževali in čustveno dopolnjevali. Z ustreznimi filmi bi čutil otrok željo po lepoti.

novi knjižice

Fran Vatovec: SLOVENSKI CASNIKI. Dr. F. Vatovec se že vse od leta 1934 sem ukvarja s smotnim raziskovanjem nastanka in razvoja slovenskega časništva. V svoji prvi knjigi, ki obravnava obdobje od leta 1857 do 1943, nam na pregleden in prikupen način razstere podoba nastanka in razvoja prvih slovenskih periodičnih tiskov od Trubarjevega Kolozara pa do Prešernove vloge v pobudah, ki se nanašajo na razne poskuse na slovenskem časniškem in časopisnem področju. Knjigo je izdala založba Obzorja.

Franjo Tujman: ROJSTVO SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE. Avtor obravnava v svoji znanstveno verno napisani knjigi dogodke, ki so privedli do rojstva stare Jugoslavije, v kateri so nastale kraljevske tistega, kar se je na tako usoden način moralo spopasti v NOB. Med to sedaj v javnem delu socialistične revolucije in osvobodilni vojni Jugoslavije ima ta knjiga svoje mesto in lahko s pridom služ vsem, ki bolj studiozno proučujejo najvažnejše in najnovejše obdobje naše zgodovine. Delo je iz srbohrvaščine prevedel Jože Zupančič, založil pa jo je Zavod Borec.

Branko Hofman: STRAH. Te dni je izdala Založba Lipa delo slovenskega pesnika in pisatelja Branka Hofmana — Strah. Zunanje dogajanje romana se nevdružno napenja od poglavja do poglavja in prikupi v dragičnih vrh, v njenem povzedeju o ostrino razgneto notranjo dramo pocameznih oseb, ki omagujejo v otožnem spoznanju o večnem razkolu med voljo in močjo. Delo je sočno in polno, saj nam ima pisatelj kaj povedati, in pregneto z umetniško zrelostjo in notranjo močjo, ki daleč presega raven prevenc. Roman je napisan gladko, v pisavi, ki je močnem jeziku, ki s pesniško prozno lahko toni lovi in videz neujmljive otenke.

Vladimir Levstik-Herbert Grün: KASTELKA (Gadje gnezdo). Izdala založba Obzorje Maribor. Vladimir Levstik je nemara najbolj znan kot prevajalec, vendar pa je bil tudi samostojni literarni ustvarjalec. Najpomembnejše njegovo delo je bil vsekakor roman Gadje gnezdo, ki je bil dvakrat preveden celo v angleščino. V njem pripoveduje o avtorjevih kmečkih korenih Kastelki in njenih otrocih. Čeravno je bila na zunaj grčasta in nemara celo groba, je bila v sruhu mehka. Njen svojevrstni značaj je zamikal pred kratkim tragično umrlega književnika Herberta Gruna, da je delo priredil za odsko izvedbo. Dejanje je razdelil v tri delovne sklopi, ki so bili igrali za številnih gledališčih, med drugim je bilo tudi na repertoarju tržaškega Slovenskega gledališča.

Peter Freuchen: KNJIGA O SEDMIM MORSKIM. Izdala založba Lipa v Kopru. Avtor knjige, ki je umrl pred dvema letoma, je bil eden največjih modernih svetovnih potopnikov in avturistov. Iz svojih intimnih spoznanj in izkušenj je napisal bogato knjigo, iz katere se nam živo in nazorno kaže vsa veličina in vsestranost svetovnih morij in oceanov. Knjiga je pisana poljudno, pa naj govori o še tako zamotanih problemih. V zgostitvah in živo opisanih povzetkih nam je povedal vse bistveno o fištariku oceanov, o živalskem in rastlinskem svetu v njih, o morskih tokovih, plimi in oseki, o razvoju ladjarstva, o pionirskih pomorskih voženj in odkrivanju sveta, o pomorskih bitkah, itd. Tručnova knjiga je res neizpustna zakladnica — kakor morje, ki o njem piše. Zato ni nič čudnega, da so njegovo knjigo, izdano v Ameriki, s takim navdušenjem sprejeli in nemudoma prevdli v Evropi, in to narodi, ki imajo na kupe domače literature o morju. V knjigi je obilo ilustracij in fotografij, ki so povzete po originalnih izdajah. Pri tem pa ne moremo tudi mimo opreme knjige, ki je več kot reprezentativna.

Ludo Ondrejov: SONCE NAD GOLAMI. II. del Viharni svet. Izdala založba Obzorja. Knjiga znanega slovenskega pisatelja Luda Ondrejova pripoveduje o vojnem času na Slovenskem in o uporu proti nemščini in domačim fašistom. Knjigo je ilustriral Viktor Smolej, opremlil in luistral pa jo je Janez Vidic.

Bogomir Kostanjevec: POSLOVNE IN OBRATNE ENOTE V SESTAVI KOSPODARSKIH ORGANIZACIJ. Knjiga je izdala založba Obzorja. Brošura je praktični priročnik za poslovne enote vseh gospodarskih panog, opremljena z ilustrativnimi vzorci in tudi izbrki zakonskih predpisov.

Leopold Sudohofčan: DECEK NA ČRNEM KONJU. Delo nam na prikupen način riše življenje srednješolske mladine. Knjigo je opremlil in luistral slikar Ivo Subic, izdala pa jo je založba Obzorja v Mariboru.

Dragoceni nakit na mrtvih

● Odlomek iz romana SREČA NE PRIHAJA SAMA. Izšlo ● kot redna knjiga Prešernove družbe za leto 1962

tem ga je Trstinar prekosil. Prepreno... Zmignil je z rameni in spet pogledal Trstinarja. Morda se bo nje-mu posrečilo... Privoščil mu je, da mu nekaj reči. Se hip in vzbudil bi se mu sum o lastni iskrenosti. Moral ga je zatreti že v kail. Nekaj grenkega je zazvenelo iz njegovih besed:

— Jaz bi bil zadovoljen, če bi si prislužil novo obleko. Kaj Amerika, kaj vse drugo... Niti to se mi ne bo posrečilo... Za eno samo trepno obleko... — Obleka mi je figo mar. Glavno je, da nisi gol. — Saj vidiš, da ne manjka dosti... — Jaz ne dam zanjo niti flica. — Sama tudi ne pride... — Okrog leži, samo pobrati jo je treba. — Pavle je zaman strmel v njegov obraz, da bi razrešil uganke. Saj ni bilo mogoče verjeti... Kakor da je nekaj preslišal, je čakal pojasnila. V njem se je oglašilo neko upanje. Trenutek radosti je bil blizu. Končno so se Trstinarjeva usta zganila: — V krajih, kjer je fronta, je vse polno vrednih stvari. Obleke, kolikor hočeš, odeje, šotorsko platno in še marsikaj... Zapuščeni magacin... Zlati prstani, ure, vse je raztreseno naokrog... — Pa ljudje, kje so, da ne poberejo? — Ni jih. Kar je bilo domačino, so jih oščelili, drugi ne pridejo blizu. — Fant, ali si moreš zamisliti fronto? Misliš, da je tisto grenje, ki ga slišimo, šala? Na vsakem koraku ja-

ma od granate. Neeksploziranih, kolikor hočeš, orožja na kupe in še kaj bolj neprijetnega... Trstinar je govoril prepričljivo, kot da je fronta tekla mimo okna njegove hiše, ta gotovost je Pavla potrjevala v njegovem zaupanju. Nov svet se je odprl pred njim in od trenutka do trenutka je bil bolj nestrpen. Zakaj takoj ne odideta naravnost tja? Obleka, odeje... Pri prici bi odvrzel kramp in se odpravil na pot. Se na svoj mesečni zaslužek bi se poživljal... Če je vse tisto res, in o tem ni dvomil, vsak hip lahko zvedo tudi drugi in trumoma bodo planili na fronto. Vse bodo razgrabil in zanj ne bo nič ostalo. Potem pa, ko si je poskušal predstavljati razne podrobnosti, je vse skupaj postajalo kar nemogoče. Nekeje morda tici prevara, ki je on ni opazil.

— Zakaj ne greš tja, če veš, da je vse to res? Trstinarjev obraz je spreletela senca. Se se je smetal, a to ni bil več tisti, samozavestni, zaupanje vzbujajoči smeh, ki ga je bil Pavle vajen. Počasi je celo izginal z obraza in se spremnil v zamišljenost. Odgovor je bil ošekano kratek: — Sem že bil. — Kaj si prinesel? — Marsikaj... — Čevlje? Obleko? — Tudi... Trstinarjev glas je postajal vse bolj oprezen. Kot bi se bal, da bo z nepredvidno besedo izdal skrivnost. To obnavljanje pa je še bolj razvnelo Pavlovo radovednost. — Se kaj drugega? Trstinar se je nekajkrat naglo ozrl

okoli sebe, če ju kdo ne opazuje in stopil korak bliže k Pavlu. Pritajeno je dejal: — Da boš molčal! Prstane, veržice, zlate ure... — Zakaj ravno to? — Zakaj? Vsak prstan je vreden več kot obleka, zanj dobiš denar, mnogo denarja, in nikoli ne izgubi svoje vrednosti. — Zdal je bil Pavle prepričan, da Trstinar skriva veliko bogastvo in da je njegova revščina je navidezna, krinka za okolico. Sam se je počutil še bolj ubogega, imel ni nobene skrivnosti. Ni pa niti utegnil pomisliti, kaj mu pride Trstinar do dragocenega nakita. Kot da bi težalo v travli. Njegovo bogastvo je moralo biti že neznanstvo, če ni ničesar več potreboval.

— Zakaj ne greš spet tja? Trstinar se je zganil šele po dolgem premisleku. — Saj to je tisto... Primerno družoščino iščem. Sam ne bi rad hotel, pot je dolga in... Nedoločno je zmignil z rameni in se zastrmel v daljavo. Pavlu se je zdelo, da ta kretanja ne pomeni va-bila, prej nezaupanje. To je potrdil še sam Trstinar, ki je čez čas zamisljen nadaljeval: — Nekdo hova šla tja... Ti in jaz... Po koncu meseca, ko bova prejela plačo... Ne vem, kako bi ti povedal, to ni tako lahko, kot se ti morda zdi... — Kaj bi odlašala! je bruhnilo iz Pavla. — Zdal je bil Trstinar nebrzdano, tuje zakrohotal, kar je Pavla začudilo. Na njegovem obrazu je opazil nove, okrutne poteze, kar ga je presunilo tako močno, da mu je zamajkalo vprašanje. Trstinar pa je zamisljeno, odsotno pripovedoval: — Kako bi rekel... Vsak ne pre-

nese tega... Marsikaj lahko vidiš... Mrtveci na vsakem koraku. Včasih si moraš ruto zavezati čez nos. Tudi če je lodec ne prenese... Družba pa je tam mir, res, mir... Razen podgan ne najdeš nič živega... Pavlu ni bilo povsem jasno, kaj mu je hotel povedati, čeprav se je trudil, da bi razumel. Takoj, ko je omenil mrtvece, se je spomnil svojega očeta, kako je dolg in vse leščben ležal na parah, obut v črne nogavice. Mrtvih voljakov si ni mogel predstavljati drugače kot zravnane, vse križem razmetane po senožeti, s štrličimi temnimi stopali, ki jih je bilo mogoče opaziti že od daleč. Povsod naokrog se lebeka sveže zelena trava. Te slike so globoko segle vanj in omajale njegov pogum. Naenkrat mu je postalo razumljivo, zakaj Trstinar okleva z odhodem. Tudi njera ni več mlako, da bi se srečal s strahotami, o katerih mu je bilo še premišljevanje nučno. Včasih je med delom skrival opazovalce Trstinarja, zdelo se mu je, da se je po tistem razgovoru o frontni kar spremenil. Nič več mu ni tako zaupal kot prej, nekaj strahu ali grozi podobnega je kanilo med njima. Prepričan je bil, da se mu tudi Trstinar ne pošasa, komaj opazno, odtujelo. Med delom sta bila še vedno blizu drug drugega. Trstinar je postal celo molčeč. Nič ga ni mogel več pravičiti od tega, da bi se pripo-zoval stare zgodbe. Družine se je izgubil in za nikogar ni bila več skrivnost, da nekaj tuhta. Le kadar ga je bil publicisti ali omenil njegovo zamisljenost, se je zbral, pogledal po navzočih in čez lica se mu je razlezel hudomušen nasmeš. A še tedaj se je zdelo, da nečemu kljubuje nalašč zaradi njih. Potem je iznenada povedal kakšno prav zasoljeno storijo, takšno, da so se ženske obračale v stran in si mašile ušesa.

Beseda našim občanom

Da bi naš list čimbolj približal bralecem in življenju v naših komunah, posebno tistih, kjer Slovenski Jadran nima svojih stalnih dopisnikov — bo uredništvo priredilo več razgovorov v občinskih središčih z ljudmi, ki neposredno delajo na posameznih področjih človekovega udejstvovanja. Tako je v novoletni številki Slovenskega Jadrana naš dopisnik Andrej Miklavčič pripravil bralecem razgovor z vodilnimi tovariši postojanske občine, minulo soboto pa so člani uredništva imeli na sedežu občinskega odbora SZDL v Izoli s predstavniki gospodarskih, političnih, oblastvenih in kulturnih organizacij, zavodov in ustanov podoben razgovor. Že prvi stik je pokazal, da bi podobni razgovori bili potrebni tudi sicer v sami komunah, kjer bi bilo treba marsikatero vprašanje razpravljati in razčistiti v podobnem krogu. Pokazal pa je tudi, da smo sestanek podcenili, oziroma precenili svoje zmogljivosti, ker je postal predolg in za nekatere udeležence nezanimiv — čeprav je po drugi strani tudi res, da so se mnogi seznanili na ta način s problematiko, o kateri so dotlej bolj malo vedeli. Sestanek je pokazal, da bo treba poslej imeti takšne stike po panogah. Za začetek pa bodo tokrat bralci izolske komunne na svoji strani lahko prebrali nekaj najosnovnejših značilnosti gospodarskega razvoja svoje občine, medtem ko bomo v eni prihodnjih števil listov govorili še o političnem in kulturnem življenju in o delu oblastvenih organov ter mehanizmov družbenega upravljanja. Razen tega pa vabimo občane po vseh naših komunah k sodelovanju, da prispevajo po svojih močeh k čim boljši osvetlitvi življenja in vseh problemov na svojem področju. V teh naših prizadevanjih naj nihče ne stoji ob strani, da bo Slovenski Jadran res lahko postal naš obveščevalec, široka tribuna javnih mnenj, predlogov in protipredlogov, pa tudi konstruktivne kritike, če je to potrebno, da bomo na ta način vsi prispevali svoj delež, svoj skromen prispevek v našo veliko socialistično zgradbo.

KAJ SO NAM PAVEDALI GOSPODARSTVENIKI O RAZVOJU IZOLSKE KOMUNE

IZOLA: KREPKO V NOVO LETO!

Ko upravičeno uvrščamo gospodarstvo izolske komunne, predvsem industrijo, med izredno pomembne gospodarske činitelje naše okrajne skupnosti, nikakor ne moremo mimo pokazateljev izpolnitve lanskoletnega družbenega plana. Medtem ko kaže pov-

prejše preseženega celotnega dohodka za vse gospodarske dejavnosti 7,9 odstotka, narodnega dohodka pa 4,5 odstotka, velja seči še po naslednji primerjavi: v 1960. letu je znašal celotni dohodek 11 milijard 611 milijonov dinarjev, v preteklem letu pa 12

milijard 550 milijonov dinarjev; narodni dohodek v letu 1960 3 milijarde 648 milijonov dinarjev, v preteklem letu pa 3 milijarde 802 milijona dinarjev.

Lanskoletni družbeni plan je presežala industrija sicer z nižjim odstotkom kot večina ostalih go-

spodarskih panog, vendar pomeni že 7,9% preseženi celotni dohodek s 6,6%, narodni dohodek za rodni dohodek velikanski uspeh in levji delež ustvarjenih sredstev v minulom letu. Ostale panoge pa so po gornjem zaporedju presegle: kmetijstvo celotni dohodek in za 3,1% prekoračen na 3,1%, obrt z 10% celotni in z 28% narodni dohodek, izstopata tudi trgovina s 14,4% in 21,5% ter gostinstvo s 26,2 in 21,9 odstotka preseženega celotnega oziroma narodnega dohodka.

V znanem zaostanku je edino!e komunalna dejavnost, kar je posledica precejšnjih neskladnosti med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami. Pravijo, da bodo zamujeno nadoknadili v tem letu (predvsem v prid objektov družbenega standarda), kajti gospodarske organizacije so letos že v pretežni meri določile svoj delež za komunarno skupnost. Zato je ta postavka v občinskem družbenem planu za to leto znatno bolj realna. Ugotavljajo tudi, da je na formiranje sredstev, ki jih prispevajo za komunarno skupnost gospodarske organizacije, ugodno vplival nov sistem notranje delitve. Znatno večje težave pa so imele domala vse gospodarske organizacije z obratnimi sredstvi delno zaradi podcenjevanja te pomembne ekonomske postavke v samih podjetjih, delno pa zaradi novega sistema kreditiranja.

Kmetijstvo končno na zeleni veji?

Da je kmetijstvo na izolskem znatno presežalo družbeni plan za preteklo leto, očitno dokazuje podatka o preseženem celotnem dohodku za 6,6% in narodnem dohodku za 10,9 odstotka. Optimisti ocenjujejo ta uspeh za neizpodbiten dokaz, da so tudi za kmetijstvo nastopili boljši časi. Stabilizacija in postopno utrjevanje kmetijstva — pravijo drugi — stopa v svojo drugo in več ali manj dokončno fazo. Koliko let bo ta razvoj trajal, je danes sicer težko predvidevati, vendar pot, ki jo ubira izolska kmetijska zadruga, nesporno dokazuje, da bo

tudi ta po obsegu najmanjša dejavnost postala kmalu pomemben gospodarski činitelj izolske komunalne skupnosti.

Tudi podatek, da so družbeni plan letos v kmetijstvu z 202 milijonoma dinarjev proizvodnje znatno povečali v primerjavi s preteklim letom, ko je znašala vrednost proizvodnje 188 milijonov dinarjev, nakazuje prvo obilnejše obrestovanje več deset hektarov obnovljenih vrtnarskih, vinogradniških in sadjarskih površin. Sicer pa je sam program obnovitvenih del v tem letu dokaj obsežen in tudi izkušnje odkupa kmetijskih pridelkov v minulom letu kažejo, da se zasebni proizvajalci radi povezujejo s socialističnim sektorjem.

V dokaj težkem položaju pa sta oba obrata koprškega kmetijskega kombinata. Premalo smotrne in nenačrtne, oziroma nekompleksne naložbe, ki se sedaj kažejo v slabem vračanju, vsekakor terjajo preorientacijo v strokovnem in ekonomskem pogledu. Večja skrb pa bo v bodoče morala veljati homogenosti zemljišč, kajti dosedanja premiki lastništva so precej razdrobili posest našega obalnega kombinata.

Poglavje zase pa je tudi v izolskem kmetijstvu pogodovanje

severnih pobočij z ustrezno floro. Dosedanja praksa je pokazala, da se najbolj obnesejo maraske, nikakor pa mandeljni. Kombinatski je doslej zasadil s temi rastlinami 20 ha, kar bo sestavni del pasu nna novo pogodbenem severnem pobočju od Debelega rtiča do Pirana. Južne lege bodo dosledno izkoristili za proizvodnjo povrtnine, predvsem zelo iskanih pramic.

Skrb za pridobitev novih stanovanj za kmetijske delavce in skrb za strokovni kader pa je slej ko prej naložena vsem sestvom, kajti prav omenjeni činitelji v nemajhni meri otežujejo delovne in življenjske pogoje kmetijcev. 15 ali 20 samskih stanovanj, ki so jih v Dvorih predvideli za kmetijske delavce, bodo pomenila že lep napredek, vendar že sedanje, kaj šele bodoče potrebe, neodložljivo terjajo angažiranje celotne komunalne skupnosti, da podpre to najbolj krhko točko kmetijstva.

Boj s stanovanjsko stisko

Lanski program stanovanjske izgradnje so v izolski občini dosegli z 90,5%; s 190 milijoni dinarjev so zgradili 44 novih stanovanj. Nekaj jih pravkar dokončujejo. Zaradi vedno večjih potreb imajo v letošnjem letu v načrtu gradnjo 59 stanovanj. Če bodo pravočasno uredili nekatera vprašanja v zvezi z urbanističnim načrtom, bodo lahko posamezni interesi dobili v okviru stanovanjske zadruge gradbene parcele. Kmetijska zadruga bo v

Dvorih zgradila za svoje sezone delavce 20 do 25 samskih stanovanj. Kljub vsem tem gradnjam pa še ne bodo rešili stanovanjske stiske.

Gradbeno podjetje »Gradbenik« v Izoli pravkar pripravlja načrte za industrijsko gradnjo blokov, v katerih bi veljalo eno stanovanje od 1.400.000 do 3.000.000 dinarjev. Če bodo s temi načrti prodrli, upajo, da bodo stanovanjsko izgradnjo močno pospešili.

Nekaj novih mejnikov

Združitev podjetja »Riba« s kombinatom živilske industrije Delamaris sodi vsekakor v čas, ki ga označujemo v Izoli s perspektivnega stališča za nadvse pomembno pridobitev za vso komunarno. Koncentracija sredstev, nadaljnja modernizacija združene ribiške flote in s tem povečano jamstvo za dotok surovin so le del obsežnega skupnega koncepta združenih podjetij. Tako na primer v Delamarisu že snujejo načrt o ribolovu v obalnih vodah nekaterih doslej neizkoriščenih lovišč na Jadranu, bližnja prihodnost pa nudi realne možnosti za obsežen lovni načrt tunov na visokem morju.

V Delamarisu pa si že v tem letu obetajo lep ekonomski uspeh in nadaljnje osvajanje tržišča z živilskimi proizvodi v prahu. Nov obrat se bo temu gigantu živilske industrije neovomno kmalu bogato obrestoval, zato tudi ta pridobitev presega ekonomske okvire te gospodarske organizacije, kjer si tudi v prilog boljših življenjskih pogojev mehanizacija in modernizacija nezadržno utrata iz leta v leto nova pota.

Boljši časi se obetajo tudi gradbenemu podjetju Gradbenik, kjer so po večkratnih ekonomskih pretresih, kot vse kaže, le našli boljšo pot. Gradnja stanovanj za tržišče, torej povsem nova in predvsem konjunkturna smer v

gradbeništvu, je eden osnovnih smotrov, ki se ga želijo kar najhitreje dokopati pri Gradbeniku. Sicer pa 14-odstotni presežek plana v minulom letu zagotavlja, da se je kolektiv tega podjetja resno spoprijel z vrsto objektivnih in subjektivnih slabosti, ki so jim že večkrat omajale temelje.

Kolektiv Mehanotehnike, še pred leti samorastnik, postaja že pojem moderne in nadvse cenjenega industrijskega činitelja na domačem in tujem tržišču. O uspehih in prizadevanjih te gospodarske organizacije smo že precej pisali, zato tokrat omenjamo le odločitev kolektiva, da bo letos zgradil upravno poslopje in s tem pridobil precej tovarniške površine.

Opekarna Ruda in Mala oprema sicer ne vstopata v novo poslovno leto z kdo ve kako blestecimi obeti, vendar je komunalna skupnost z moralnim in gnotnim razumevanjem zagotovila obema podjetjema osnovo za ekonomsko utrditev, kolektivna obeh podjetij pa sta že večkrat dokazala, da znata smelo prebroditi vse vrednodne težave. Ta napoved je tem bolj optimistična, ker so tudi v teh in ostalih manjših podjetjih kolektivi že došli vsebine in pomen novega gospodarskega sistema in vloge komunne v naši socialistični skupnosti.

Za boljšo preskrbo z vodo

Med najpomembnejša komunalna dela, ki so jih v izolski občini začeli lani in jih bodo po perspektivnem načrtu končali do leta 1965, sodi vsekakor višinski vodovod v Dvorih z raznimi priključki, tako da bodo lahko iz njegovega rezervoarja (okrog 500 kubičnih metrov) oskrbovali z vodo vse vasi na območju občine. Črpališče in cevovod do nabiralnika na Maliji so že zgradili, zdaj bo treba še dokončati glavni nabiralnik ter napajalne in razdelilne cevovode. Toda s tem še ne bo rešena preskrba z vodo v Izoli, kjer je že sedaj čisto zmanjkuje, kar najbolj občuti izolska bolnišnica. Potem imajo v načrtu zgraditev rezervoarja tudi v Delamarisu. S tem bi bila preskrba z vodo rešena za daljšo dobo, seveda pod pogojem, če bo v rižanskem vodovodu dovolj vode.

Del udeležencev sobotnega razgovora novinarjev Slovenskega Jadrana s predstavniki javnega življenja v izolski komunni na sedežu občinskega odbora Socialistične zveze v Izoli

Z LOREČA BOMO OBČUDOVALI IZOLO

Kot na dlani vsa obala do Benetk

Tam, kjer se cesta prevesi nad Izolo proti Strunjanu, kjer morajo danes prometno varnostni organi preganjati številne avtomobiliste, ki jih je pritegnil prelep razgled na Izolo in še dalje tja do Trsta, na tistem mestu, kjer je danes samo avtobusno postajališče — tam bo po vsem sodč že v letošnjem poletju zrasla razgledna restavracija z ustreznim parkirnim prostorom za motorizirane goste, pozneje pa na drugi strani še lep motel.

Na Loretu ali Loreču, kakor je bil predolg, naj bi po slovensko rekli tistemu kraju, se očesu kar sam ponuja prelep razgled; ta skoraj sili vsakega, ki se mu ravno poslovno kam ne mudi, da se ustavi in občuduje prelepo okolico. Izola s Simonovim zalivom spredaj je kakor na dlani, čez sinjo morsko ravan pa oko lovi vso obalo od Trsta proti Tržiču, dalje pa je videti celo Gradež in še velik del italijanske obale. Zato obeta postati Loreč ena naših najbolj privlačnih izletniških točk na vsej naši obali, ko bo nova restavracija lahko sprejela prve goste.

Zadeva je resna in bo treba krepko pljuniti v roke. Načrti so že narejeni; izdelal jih je koprski Projekt. Odobrena so že tudi investicijska sredstva za izgradnjo restavracije in avtocampinga na Loreču, le da je pogojni rok za pridobitev kredita v znesku 92 milijonov dinarjev izredno kratek: objekt mora biti gotov že do 1. julija letos! Pred izolsko občino in njenimi organi je morda najbolj zahtevna naloga teh let in treba bo izrednega napora in iznajdljivosti, da bo ta težavna naloga izpeljana v splošno zadovoljstvo in korist tako izolskih občanov kot tudi širšega obalnega in slovenskega področja, saj obeta postati Loreč eden izmed njegovih najlepših turističnih biserov.

Pred časom smo že pisali o najdbah v Simonovem zalivu pri Izoli. Zgodovinarji so ugotovili, da je bila tod nekot rimska naselbina Haliaetum. Zavedo za spomeniško varstvo je zemljišče in del zaliva z ostanki rimskega pomola zaščitili. Toda to je bilo tudi vse, kar je naredil. Zaradi nekaj milijonov dinarjev, ki bi jih potrebovali za podrobnejše raziskave, se ne morejo sporazumeti glede preureditve tega najdbišča potrebam današnjega časa.

Sicer pa okrog Haliaetuma gradijo.

Zadnja leta je tod zraslo precej stavb, največ počitniških domov. V letošnjem letu bo zgradila Elektro-gospodarska skupnost Slovenije — ELES — v Simonovem zalivu deset weekend hišic z osemdeset ležišči. Izolčani zagotavljajo, da bodo do srede sezone, torej še letos, uredili sodobno restavracijo in velik parkirni prostor. Potem imajo v načrtu še hotel s kakimi sto ležišči, ureditve kopališča, kanalizacije in vodovoda. Spričo vsega tega se izolskemu turizmu obeta lepa prihodnost.

Od leta 1958, ko so v izolski komunni začeli posvečati večjo skrb turizmu in gostinstvu, se je dotok domačih in tujih turistov več kot potrojil. V lanskem letu so zabeležili več kot 33 tisoč nočitev. Zadnja leta so temeljito preuredili vse gostinske obrate. Letih je še premalo. Težave imajo zaradi pomanjkanja kadrov in stanovanj. Vajenci nočejo v gostinstvo. Mladina sili v tovarne. Morda je za to treba iskati krivdo tudi v togem prilaganju novemu sistemu delitve dohodka. In končno: za uspešnejši razvoj gostinstva in turizma v Izoli bo treba vsekakor zagotoviti gostom že ob sedanji zmogljivosti (472 ležišč) bolj bogato in pestro kulturno življenje ter mnogo več razvedrila kot doslej.

Kombinat Delamaris je v skrbi za delovnega človeka — konkretno za zaposlene delavke-matere z majhnimi otroki — osnoval lastno interno otroško zavetišče, kjer bodo lahko že v bližnji prihodnosti našli otroci v kombinatu zaposlenih žena strokovno varstvo in oskrbo.

Tudi zgodovina naj služi turizmu

Skrb za otroke zaposlenih žena

Skrb za otroke zaposlenih žena

Kombinat Delamaris je v skrbi za delovnega človeka — konkretno za zaposlene delavke-matere z majhnimi otroki — osnoval lastno interno otroško zavetišče, kjer bodo lahko že v bližnji prihodnosti našli otroci v kombinatu zaposlenih žena strokovno varstvo in oskrbo.

Za malo denarja dosti muzike

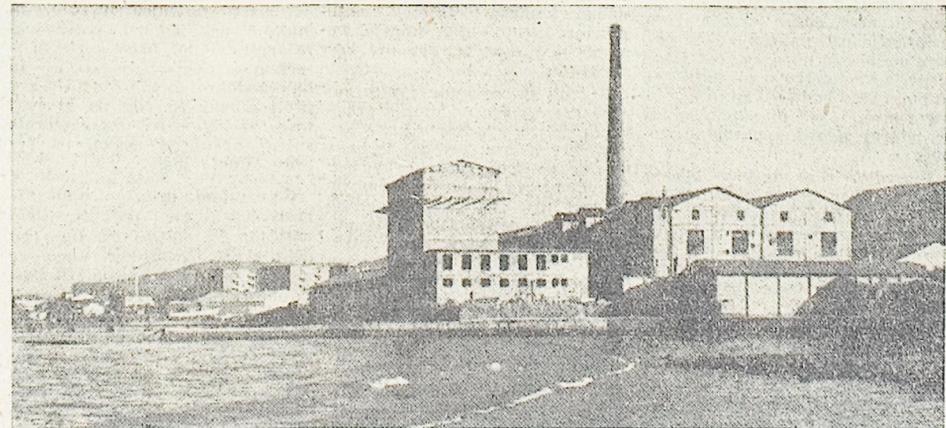
Enkrat pregovor v obrnjenem smislu. Toda ob izdatni malici za borih 50 ali 60 dinarjev, ki jo dobivajo delavci in delavke izolskih tovarn, se nam zdi, je popolnoma umesten. Mnogi jemljejo te obroke tudi na dom. V Delamarisovem obratu družbene prehrane jih pripravijo dnevno več kot 800. Obrčki niso enolični in hrano

vsak dan menjajo. Pravijo, da je malica tod boljše kot ponekod kosilo. Kolektiv Mehanotehnike dobavlja tople obroke obrat družbene prehrane »Ljudska menza«, ki jo upravlja izolska stanovanjska skupnost. Toda prizadevajo si, da bi si uredili lastno menzo, ker jim je nerodno in od rok prevažati malico do tovarne.

Lepa pridobitev za občane

Pri občinskem ljudskem odboru v Izoli so odprli sprejemno in informacijsko pisarno, v kateri bodo občani dobili vse potrebne podatke in pomoč za svoja opravila na občini v vseh zadevah. Deležni bodo lahko že tudi prve pravne pomoči. Občina bo v ta namen najela posebnega pravniika, pogaja pa se tudi z drugimi ustanovami, da bi v to pisarno vsak teden ob določenem času pošiljal svojo predstavnik, ki bi posilicem dajal pomoč in in-

formacije s področja dela svojega foruma. Tako se že nekaj časa pogajajo z Zavodom za socialno zavarovanje v Kopru, naj bi enkrat tedensko — seveda proti ustreznemu plačilu — poslal svojega predstavnika, ki naj bi izolskim občanom pomagal v zadevah pokojninskih in drugih odnosov iz socialnega zavarovanja. Pobudo je vsekakor treba pozdraviti in je vredna posnemanja, kjer tega urada še niso uvedli.

Gornja slika kaže izgradnjo poslopja v izolskem živilskem kombinatu Delamaris, v katerem bodo izdelovali razna živila v prahu — od kave in drugih že znanih proizvodov te vrste pa vse do zelenjave in drugih hranil v prahu. Podrobneje bomo o tem ter o novih proizvodih in njihovi uporabi še pisali, kar bo verjetno spet zelo zanimivo naše gospodinjke, ki jim bo s tem v mnogem spet olajšano pripravljavanje hrane. Razna živila v prahu bo moč mimogrede raztopiti v hladni vodi, v čaju ali mleku. Proizvodni postopek je eksperimentalni laboratorij Delamaris pod vodstvom inž. Bogomira Čotiča že dobro proučil in bo proizvodnja stekla še v letošnjem letu

Knjižne novosti Študijske knjižnice v Kopru

Domača literatura

Sponemica Jugoslovske Akademije znanosti i umjetnosti. I. in II. Zagreb 1960.

Culinović F.: Jugoslavija između dva rata. I. in II. Zagreb 1961.

Tudjman F.: Rojstvo socialistične Jugoslavije. Ljubljana 1961.

Prispevki k zgodovini del. gibanja. II. št. 1-2. Ljubljana 1961.

Vilfan S.: Pravna zgodovina Slovenecv. Ljubljana 1961 (str. 587).

Slajpah M.: Ljudske knjižnice Ljubljana 1961 (str. 248).

Cerina Fr.: Uvod v analizo trga in cen II. Maribor 1961.

Vitković J.: Bela krajina. Ljubljana 1961.

Ogrin M.: Srednji vzhod. Ljubljana 1961.

Hauser A.: Socialna zgodovina umetnosti in literature. Ljubljana 1961 (str. 477).

Burja T.: Psihološkoizolacija rada. Zagreb 1961 (str. 420).

Privredni leksikon. Zagreb 1961 (str. 787).

Bibliografija Jugoslovske književnosti. II. Zagreb 1961.

inozemna literatura

Quinn De A. F.: Design and Construction of Ports and Marine Structures. London 1961 (str. 531).

Biblioteche triestine. Uredil dr. St.

Crise. Trieste 1959.

Stefani G.: I Greci a Trieste nel Settecento. Trieste 1960.

Marin B.: Umanità di Scipio Slataper. Trieste 1961.

Piemontese G.: Il movimento operaio a Trieste. Udine 1961.

Bonifacio G.: Struttura dell'industria triestina. Udine 1960.

Itala del Risorgimento e mondo danubiano-balcanico. Udine 1958.

Pagnini C.: I giornali di Trieste dalle origini al 1859. Milano 1960.

Il Lloyd Triestino. Mondadori, Verona 1938 (str. 584).

Nel primo centenario della Riunione Adriatica della "Sicurtà". Trieste 1939 (str. 436).

Redkosti

Svetočrški: Sacrum promtuarium. II, III in IV. del. (1696-1700).

Paglovic: Thomasa Kempersaria bukve. Ljubljana 1747.

Skrina nebeskih sklad s spokorne duše. Videm, Vendramini 1937.

Pozelje Doktorja Franceta Prešerna. Ljubljana, Blaznik 1847 (prva izdaja).

Sperrans (Kardelj E.): Razvoj slov. narodnega vprašanja. Ljubljana 1938.

Štrkelj K.: Morphologie des Görzer Mittelkarstidialektes. Wien 1887.

Trinko I.: Gli studi del prof. Baudouin De Courtenay sui dialetti slavi del Friuli. Udine, Doretto 1906.

Klošič A.: O narčiji venecijanskih Slovencev. Sanktpeteburg 1878.

Valente S.: O slavjanskim jazike v rezijskij doline. Sanktpeteburg 1878.

Courtenay De B.: Note glottologiche intorno alle lingue slave. Firenze 1881.

Courtenay De B.: Sull'appartenenza linguistica ed etnografica degli Slavi del Friuli. Cividale, Fulvio 1900.

Courtenay De B.: Glotologičeskija zametki (od dveh razprav je ena posvečena rezijskemu narčju). Voronež 1877.

KOMBINAT KMETIJSKIH STROK POMURJA

V kratkem bo začel delovati kombinat kmetijskih strok Pomurja s sedežem v Murski Soboti. Ta kombinat bo imel naslednje obrate: tovarno mlečnega prahu, tovarno mesnih izdelkov, mlinsko podjetje, podjetje Agromerker ter poseviti v Rakicani in Beltinchi. Predvideno pa je, da se bodo priključili temu kombinatu še nekateri drugi manjši kmetijski obrati, da bi v njem združeno vse poslovanje kmetijsko s predelovalno živilsko industrijo.

PRELOMNO LETO 1961

V razgovorih so v vseh komunah poudarili velik pomen novega gospodarskega sistema, utrjevanja komunalnega sistema in tega, da je bilo leto 1961 jubilejno leto 20. obletnice revolucije. Vse to je še bolj strnilo naša delovna ljudja v vsakdanjem delu. Težav in uspehov — obojega je bilo dovolj. V letu 1961 — lahko bi mu rekli prelomno leto — pa je prav povsod dobila novo veljavo komunna, ki ne vidi več samo posameznega kolektiva ali področja, ker sta njeno delo in skrb usmerjena širše. Občani pa z njimi v komunalni upravnici aparata, ampak ustanova, ki kateri se z zaupanjem zatekajo po pomoč in so jo hkrati tudi sami pripravljali podpreti. Prav zato niti uspehi niti težave niso več samo stvar posameznikov ali podjetja; oboje je skupna zadeva vse komunne. Prav zato ocejzajo ti razgovori vse uspehe in težave v preteklem letu z mnogo širšega stališča.

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

BEA KRAJINA je priplula 8. januarja na zahodno italijansko obalo BIHAC je priplula v Ancono 8. januarja

BLEJ je na plovbi iz Palermo proti Napoliju, Solunu, Benetkam, Trstu in Reki, kamor bo priplula 21. januarja

BOHINJ bo 16. januarja odplula iz New Yorka proti Sredozemlju

BOVEC je na plovbi iz Kopa proti New Yorku

DUBROVNIK je priplula 7. januarja iz Gibraltar

GORANKA je 6. januarja priplula v Džakarto, potem pa bo nadaljevala pot proti Hong Kongu

GORENJSKA natovarja na Reki

KOROTAN je 12. januarja odplula iz ZDA proti Sredozemlju

LJUBLJANA je 8. januarja odplula iz Ploč proti Črnemu morju

MARTIN KRAN natovarja v Pločah, potem pa bo krenila proti Aleksandriji in Aquabi

PIRAN je 8. januarja odplula iz Liverpoola proti ZDA

POHORJE je priplula 6. januarja iz Antverpna v Ancono

ROG je 4. januarja odplula iz Lattakije proti Iljčevsku

TRBOVLJE je 2. januarja odplula iz Kopa proti Bombayu

ZELENGORA bo 12. januarja priplula iz Džakarte na japonsko

RAZPIS

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju za PTT promet v Kopru razpisuje

PROSTO DELOVNO MESTO DAKTILOGRAFINJE

Pogoj: popolno obvladanje strojepisja, po možnosti tudi stenografije. — Nastop službe mogoč takoj. — Kandidati naj pošljejo prošnjo z življenjepisom upravi podjetja do 25. januarja 1962.

MAJI OGLASI

MENJAM ENOSOBNO STANOVANJE s kabinetom na Reki za eno- ali dvosobno v Kopru. Naslov v upravi lista.

PODJETJA, UGODNA PRILOŽNOST! Prodajam v obsežnim sadnim vrtom v Šmarjeti blizu zdravilišča Rimske toplice. — Ugodno za zdravljenje in počitek. Cena solidna. Ponudbe na upravo lista »Slovenski Jadrani« pod »Izredna prilžnost«.

IZGUBILA SE JE MAJHNA CRNA PSICA z belo lisico pod vratom in na nosu, z dolgimi ušesi, stara 5 mesecev. Kdor kaj ve, naj javi proti nagradi na upravo lista.

Mala kronika iz naših komun

ROJSTVA

od 31. XII. 1961 do 7. I. 1962:

V koprski porodnišnici: Anica Stopar, 25 let, iz Izole; Andreja; Milka Dolgoš, 25 let, iz Kopa; sina; Neda Počkar, 24 let, iz Semečede; — Robija; Alberta Gasperini, 23 let, Heleno; Ivana Kolarič, 29 let, iz Črnega Kala; Vesno; Tonka Vrtnjak, 22 let, iz Sodnikov; — Tatjana; Jordana Kerševan, 20 let, iz Kolombana; — Julijana; Barica Štor, 26 let, iz Pirana; Darko; Gioconda Markežič, 23 let, iz Boninova; — Marijana; Marija Dunis, 35 let, iz Liminjana; — Avgusta; Severina Tripar, 26 let, iz Sočerge; — Darko; Livia Smokovič, 30 let, iz Izole; — Erno; Lucija Veselko, 29 let, iz Sareda; — Alberta; Franciška Opeka, 34 let, iz Kopa; — Gabriella; Graziella Kavalič, 22 let, iz Kopa; — Daniela; Marija Petoheč, 20 let, iz Donata; — Moreno; Helena Novak, 25 let, iz Roncana; — Adrijano; Marija Gselman, 28 let, iz Ceraja; — Avgusta; Marija Chelleri, 32 let, iz Izole; — Tiberija; Marija Basanež, 28 let, iz Jerneja; — Marijana; Marija Sirotič, 29 let, iz Sovinjskega brda; — Lučana; Silvana Durdevič, 24 let, iz Pirana; — Armando.

OBLO IZOLA: Filip Milnar, Davorin Rešič, Baldomir Testen.

OKRAJNI SVET SVOBOD: Igor Pečan.

OBNOVA IZOLA: Jožefa Bogataj, Angel Kljun, Slava Zorjan.

OK ZKS KOPER: Vladovita Gulic.

PLAN ČRNJI KAL: Viktor Butinar, Emil Vehar.

POSTA KOPER: Josip Omahen, Stevan Premrl.

RADIO KOPER: Peter Rančič.

SLIKOPLESK KOPER: Franc Skoda.

STIL KOPER: Onelija Lukež, Sergej Graton.

TOMOS KOPER: Maks Benčič, Ivan Čankar, Ivanka Kovač, Elda Makliž, Rozika Pere, Anton Podkrižnik, Vojko Salvi, Marija Selma, Milan Tenčič, Izidor Veland, Pelmo Vinko.

4. in 5. I. 1962 so se v transfuzijski postaji v Izoli prijavili kot darovalci krvi:

DELAMARIS IZOLA: Jože Ambrožič, Marija Bonaca, Viljem Bordon, Marjan Bubola, Ivanka Dodič, Lidija Franca, Anica Gregor, Lidija Grižon, Brane Homovec, Jože Hrbar, Viktorija Kandus, Dragica Kocjančič, Marija Marsič, Marija Martič, Marija Mišič, Alice Muskovič, Vesela Ninčević, Ernesta Pavlič, Marija Pečar, Valerija Olenik, Nevja Radoš, Gračelja Rojc, Silva Rojc, Marija Rončič, Dora Skof, Adol Sirklinar, Stelka Svagelj, Ivan Trampus, Jože Vrtovec.

II. OSNOVNA SOLA IZOLA: Vladimir Janovsky.

POSTAJA ZA TRANSFUZIJO KRVI IZOLA: Bernarda Furlan.

naročite tudi svojem prijateljem v tujini!

JADRAN

OBVESTILO

Obveščamo, da sta se po sklepu obeh delavskih združenj ter s pritrditvijo ObLO Postojna in ObLO Piran združili Trgovsko podjetje na veliko »Nanos« Postojna in Trgovsko podjetje »Prerad« Portorož.

Novo podjetje posluje od 1. januarja 1962 pod novo firmo Trgovsko podjetje na veliko »NANOS« Postojna.

Cenjenim strankam se priporočamo za dobre poslovne zveze.

Globoko do popka sem ginjen, prav zares! Nisem si niti na pol mislil, da bom s takim veseljem sprejel, ko sem se po enoletni odsotnosti spet pojavil in zaplesal s črnim po belem Slovenskem Jadranu. Saj so me celo v Ameriki pogrešali in poslali za Novo leto Jadranu prošnjo, naj ja nekako zmoro tiste solde in me prikljče nazaj v življenje. Tako sem jim bil všeč, da so izrazili svojo pripravljenost, napraviti celo nabitralno akcijo med našimi tzelejnici s Primorskega ali najti celo malo žive vode, s katero naj bi me pokropili, da bi potem lahko še naprej stražil neprevidne sobočane.

Privzdignile so me torej takšne želje in kljci; želim le, naj to ne bi bil glas posameznikov ali nekaj posameznikov, marveč naj bi bilo tudi mojih sodelavcev v bodoče kar se da veliko po vseh naših komunah. Tega »garjavega« gradiva pa seveda ne bom mogel deliti po komunah, marveč se bom še vedno sprejal po starem po vsem okraju in Primorski ali še delj ter uso paberkovino metal tudi po starem »en koše«.

Če naj tokrat začnem v naši južni komunni, potem naj bo to kar v prodajalni kruha in druge moke na trgu za občino nasprotno tržnice, kjer mi redno zaračunajo ovojni papir, če hočem imeti

zavit kruh. Nalašč sem pobral v Kopru, pa pravijo, da ovojnega papirja ne zaračunavajo v prodajalni kruha. V Piranu in še kje drugje pa: za pičel košček slabega papirja, ki kruheke komaj dobro pokrije — dva dinarja. Pa ni za dva dinarja, res ne, kar verjemite!

V Izoli se h hudejejo zaradi nesistematičnega oddajanja gradbenih del na gradbišču nove Semečede v Kopru. Tamkaj že imata dve podjetji svoja delovišča: Gradbenik iz Izole in Primorje Gorica, pri natečaju za oddajo del v vrednosti osmih milijonov dinarjev pa sodeluje razen njiju še »I. maj« Koper. Najbolj prav bi bilo, če bi dela dobil »I. maj«, ker bo tako moral hoditi čez delovišče obeh drugih podjetij, ker če bi dobil Gradbenik ali Primorje, bosta drug drugemu hodila v zelje.

Nad javno razsvetlavo v Kopru sem tako in tako že obupal, vendar imam s tem v zvezi še eno, toda res poslednji predlog: namerata da je luč ugasnjena takrat, kadar jo občani najbolj potrebujejo — to je zvečer od sedmih in zjutraj do sedmih, pol osmih —

O trgovinah v Izoli

Ugotavljamo, da izolski trgovski podjetji Mavrica in Jadranka nista tako močni, da bi lahko še dolgo vzdržali tempo sedanjega razvoja in mogli ustrediti željam potrošnikov. Od tod njuno prizadevanje za reorganizacijo trgovske mreže. Predlog je bil jasen: porazdelitev dejavnosti po posameznih panogah med Mavrico in koprskima Tehnoservisom in Sočo. Predlog pa je spjal po vodi in treba je pribiti, da ne po krivdi Izolčanov.

Izolsko Jadranko bremenit stopnja amortizacije in visoka vrednost osnovnih sredstev. Kolektiv bo kljub temu odprl v letošnjem marcu novo delikatesno trgovino, tako kot je nedavno preuredil vse poslovalnice in samoopreženo trgovino. Mavrica bi rada odprla trgovino s čevlji in paviljon za pohištvo. Obe podjetji pa nimata primernih skladišč. Vedno bolj pa postaja pereče vprašanje stanovanj in s tem v zvezi tudi pomanjkanje sredstev.

V koprski porodnišnici: Anica Stopar, 25 let, iz Izole; Andreja; Milka Dolgoš, 25 let, iz Kopa; sina; Neda Počkar, 24 let, iz Semečede; — Robija; Alberta Gasperini, 23 let, Heleno; Ivana Kolarič, 29 let, iz Črnega Kala; Vesno; Tonka Vrtnjak, 22 let, iz Sodnikov; — Tatjana; Jordana Kerševan, 20 let, iz Kolombana; — Julijana; Barica Štor, 26 let, iz Pirana; Darko; Gioconda Markežič, 23 let, iz Boninova; — Marijana; Marija Dunis, 35 let, iz Liminjana; — Avgusta; Severina Tripar, 26 let, iz Sočerge; — Darko; Livia Smokovič, 30 let, iz Izole; — Erno; Lucija Veselko, 29 let, iz Sareda; — Alberta; Franciška Opeka, 34 let, iz Kopa; — Gabriella; Graziella Kavalič, 22 let, iz Kopa; — Daniela; Marija Petoheč, 20 let, iz Donata; — Moreno; Helena Novak, 25 let, iz Roncana; — Adrijano; Marija Gselman, 28 let, iz Ceraja; — Avgusta; Marija Chelleri, 32 let, iz Izole; — Tiberija; Marija Basanež, 28 let, iz Jerneja; — Marijana; Marija Sirotič, 29 let, iz Sovinjskega brda; — Lučana; Silvana Durdevič, 24 let, iz Pirana; — Armando.

TRUPLO V MORJU

BOGAT PROGRAM JADRALNIH PRIREDITEV NA KOPRSKI OBALI

LETOS V KOPRU državno mladinsko prvenstvo kadetov

Pred dnevi je zasedala v Beogradu zvezna jadralska komisija. Glavna točka dnevnega reda je bil koledar jadralskih prireditev v letu 1962. Naše obalno področje bo vsekakor najbolj razveselila vest, da so nam zaupali izvedbo državnega mladinskega prvenstva v jadraniu za jadrnice Kadet. Predvidoma bo to prvenstvo 4. julija v Kopru. Zdej seveda nastane vprašanje, če bomo izpolnili vse tehnične pogoje, ki jih zahtevajo od organizatorja. Predvsem gre za nabavo 13 do 15 novih jadrnic klase Kadet. Doslej sta bili dve državi prvenstvi in dosedanja prireditelja (Bosna in Hercegovina in Makedonija) sta ta pogoj izpolnila.

Za Koper pa je zadeva nekoliko problematična. Sicer imamo odlično domačo delavnico JK Jadro, ki se je izdelavo jadrnic Barba Vane povsem afirmirala, toda vprašanje je, kje bomo dobili okrog 3 milijone dinarjev, ki so potrebni za izdelavo Kadetov. Po našem mnenju bi del sredstev vsekakor morali prispevati koprski, mariborski in ljubljanski okraj, ki bodo poslali svoje predstavnike na državno prvenstvo. Po drugi strani pa bi morali vsaj s skromnimi zneski prispevati na pomoč obalne občine in tukajšnja podjetja s pomorsko dejavnostjo. Jadrnice namreč ne bodo služile le na državnem prvenstvu, ampak se bodo na njih usposabljali vrsto let mladi jadranci iz raznih krajev koprskega okraja, pa tudi iz drugih krajev Slovenije, zlasti med šolskimi počitnicami. Gre torej za tisto vrsto jadrnic z različnimi pomorsko-tehničnimi lastnostmi, kjer lahko najlaže uresničimo načelo množičnosti v jadralskem športu.

Naslov državnih prvakov brani Koprčana Mušič in Orel. Letos bo konkurenca še močnejša, saj pričakujemo znatno udeležbo iz vseh klubov na koprski obali, nadalje iz Ljubljane, Maribora, iz številnih klubov na hrvaški jadralski obali, kakor tudi iz Makedonije in Bosne in Hercegovine. Koprška obala bo vsekakor najmočnejše zastopana. V nekaj dneh se bodo začeli v Kopru, Izoli in v Piranu teoretični in praktični tečaj za mlade jadrance za okrog 90 udeležencev. Vodil jih bo naš preizkušeni olimpijec Mario Fafanog, ki je že lani dokazal svojo sposobnost s tem, ko so njegovi učenci osvojili državno prvenstvo.

REFREN NA STARO TEMO BOLJE KADROVATI!

V teh dneh, ko se športna in telesnovzgojna društva vsepovedno pripravljajo na redne letne občne zbornice ali ponekod celo že zborujejo, ni čuditi v osrednjem društvu s področja telesne kulture v postojnski občini — TVD Partizanu Postojna, ki šteje po lanskih podatkih kakšnih 600 članov — še nikakršnih znakov ali priprav na redni letni občni zbor.

Napačno bi bilo misliti, da je to odraz mrtvila v društvu, kajti mladina predvsem po zaslugi marljivih voditeljev se zmeraj telovadi. Ni pa prav nikjer čutili društvenega vodstva, ki se v zadnjih mesecih sploh več ne sestaja! Ob tej ugotovitvi se znova z vso ostrino postavlja v ospredje dve vprašanji: prvič, mar ni takšno stanje odraz slabega kadrovanja, in drugič ali ni takšno stanje v društvu tudi odraz nevezdržne in kratkovidne politike finansiranja telesne kulture v komunah, o čemer je bilo v Postojni že toliko govora?

Ce ugotovimo, da so pred letom dni v Postojni izbrali upravni odbor Partizana slučajno in nad vse površno, kot tudi dejstvo, da nima Partizan že več mesecev niti dinarja, marveč vrsto nepravilnih računov, potem sta gornji vprašanji več kot na mestu.

Stanje društva pa postaja tako resno, da mu že očitno grozi razpad. Ker pa društvene uprave praktično ni več — delo je iz razumljivih vzrokov opustil sedaj še načelnik društva — je vprašanje, kdo naj skliče članstvo na zbor?

Občinska zveza za telesno vzgojo bo morala v sodelovanju z vsemi zainteresiranimi činitelji v mestu sedaj problematiko postojnskega Partizana resno pretehtati in dobro ukrepati, saj že zdaleč ni vseeno, kako živi društvo, ki mu je poverjena telesna vzgoja stotih in stotih otrok.

Glede na to, da postojnski TVD Partizan že vsa zadnja leta kljub zunanjim uspehom članstva dobesedno živi, pa bo treba problema vodstva in finansiranja še tesneje pretehtati in postaviti v vodstvo društva predvsem takšen kader, ki mu razvoj telesne kulture ni deveta brigada!

Razen prvenstva Kadetov bo v Kopru (najbrž prav tako v začetku julija) tudi državno prvenstvo jadrnic Snipe. Tekmovalci koprškega obalnega pasu bodo nastopili s tremi, doma izdelanimi jadrnicami in bo torej tekmovanje tudi važen izpit za naše domače konstruktorje. Vsekakor lahko največ pričakujemo od mladega Čoka in od drugih talentiranih mladincev, seveda če bodo pravočasno začeli s sistematičnim treningom.

Prvenstvo jadrnic Star bo letos v Splitu. Od jadrnic koprške obale ima spodbudne možnosti le jadrnica Cha-cha. Seveda se bo morala posadka resneje priprav-

JUGOSLOVANSKE PIONIRSKÉ IGRE 1962

LETO TELESNE VZGOJE MLADIH

Po zaključku jugoslovanskih pionirskih iger ob Dnevu republike lani se je v Ljubljani takoj sestel republiški odbor jugoslovanskih pionirskih iger 1962 za izvajanje velike akcije »Leto telesne vzgoje mladih«. Tudi letošnja akcija bo imela tekmovalni značaj, zato bodo ob zaključku najboljši pionirski in mladinski kolektivi prejeli nagrade, prav tako pa tudi odbori in posamezni družbeni delavci za najuspešnejše opravljene naloge.

Letošnjo akcijo pionirskih iger vodi v Sloveniji republiški odbor, vodilno vlogo pa ima Zveza za telesno vzgojo Slovenije v sodelovanju z društvi prijateljev mladine, Ljudsko mladino Slovenije, Rdečim križem, družbenimi in upravnimi organi šolstva in zdravstva, Ljudsko tehniko, taborniki, JLA, Planinsko zvezo in drugimi družbenimi organizacijami in ustanovami ter društvi učiteljev in profesorjev telesne vzgoje.

NALOGE TELESNOVZGOJNIH ORGANIZACIJ

Vse telesnovzgojne organizacije se morajo vključiti v program JPI ter skupno z ostalimi družbenimi organizacijami izdelati občinski, okrajni in republiški program.

Naloge telesnovzgojnih organizacij bi bile zlasti te:

- razvijati take oblike telesne vzgoje, ki bodo privlačne za množice pionirjev in mladine in ki ne zahtevajo veliko sredstev,

- doseči boljše vzgojne rezultate in večjo priljubljenost šolske telesne vzgoje,
- telesnovzgojne organizacije naj pomagajo pri ustanavljanju pionirskih in mladinskih športnih društev,
- ob razvijanju šolskih športnih društev je treba v polni meri uresničevati načela družbenega upravljanja,
- razvijati primerne oblike telesne vzgoje povsod, kjer se mladina zbira ali zadržuje,
- telesnovzgojne organizacije naj omogočijo brezplačen obisk vseh kvalitetnih športnih prireditev in akademij vsem pionirjem in mladini.

IZHODIŠČE JE V KOMUNI

Vsa ta dejavnost in akcije v okviru JPI bodo v glavnem v komunah, zato bodo k izvajanju programa poklicane vse organizacije in družbeni činitelji, ki so odgovorni za zdrav razvoj otrok in mladine.

Nosilci programov so torej odbori iger v komunah, kjer se združujejo, usmerjajo in povezujejo vsi akcijski programi šol, družbenih organizacij in ustanov. Zato tudi ne bo mogoče delati po decela enotnem programu, ker bo vsaka komunna imela pred očmi svoje konkretne potrebe, probleme in možnosti, sestavljanje konkretnih delovnih programov pa bo prepuščeno šolam, organizacijam in vsem tistim, ki so zainteresirani za reševanje telesne vzgoje.

PROGRAM SE BO ODVIJAL V ETAPAH

Celotni program se bo odvijal časovno po naslednjih etapah:

1. zimске športne prireditve za zimsko obdobje — do 1. aprila,
2. spomladanske dejavnosti, ki vključujejo Teden mladosti — do 1. junija,
3. poletno obdobje — do 1. septembra in
4. zaključna etapa — do 29. novembra 1962.

PRIJAVE ZA UDELEŽBO

Začetek akcije naj bo slovesen in mobilizacijski. Na odrednih

konferencah naj odredi sprejemajo program, že pred tem pa naj aktivno sodelujejo pri njihovem sestavljanju. Udeležbo v jugoslovanskih pionirskih igrah javijo pionirski odbori še ta mesec občinskemu odboru, če tega slučajno še ni, pa okrajnemu odboru. Isto velja za prijave stanovanjskih skupnosti in drugih družbenih in društvenih organizacij. S prijavo je treba poslati tudi delovni program (koledar dela in kratko analizo stanja).

Na osnovi odrednih oziroma vseh prijavljenih delovnih programov, kakor tudi splošno znanih pereh potreb bodo sestavili občinski oziroma okrajni odbori svoje programe s koledarjem akcij in prireditev na svojem območju.

Ti občinski programi in programi telesnovzgojnih enot na terenu, pri šolah, stanovanjskih skupnostih, skratka povsod, kjerkoli bo mogoče organizirati in uresničiti, bodo osnova za izvedbo akcije okvirnega republiškega programa, le-ta pa sestavni del zveznega programa JPI 1962.

IZ SEŽANE POROČAJO

O utrinkih iz ZŠAM

Sežansko združenje šoferjev in avtomehanikov je v preteklem letu vključilo 21 članov, tako da šteje sedaj 77 članov. To vprašanje pa še ni spravljeno z dnevnega reda, saj je v občini nad 140 polnicnih šoferjev in traktoristov in več kot 80 avtomehanikov. Od slednjih so člani ZŠAM samo 4! Na občnem zboru 24. decembra so našli lepe uspehe. ZŠAM je organiziral šolo za kvalifikacijo voznikov motornih vozil, ki jo obiskuje okrog 25 šoferjev. Žal je obiskovanje predavanj precej nerodno, česar so krivi delodajalci, ki slušateljem ne omogočajo prostega časa. Premalo je tudi razumevanja za finansiranje šole. Slušatelji nosijo sami stroške za strokovno usposabljanje in zdi se, da delodajalci vsjo stvar podcenjujejo.

Združenje je skupaj s komisijo za javno prometno varnost organiziralo več akcij in predavanj s področja o prometni varnosti, posebno v okviru akcije »Na cesti nisi sam« in borbe proti alkoholu. S sredstvi so bile v preteklem poslovnem letu velike težave. Združenje je poslovalo tako rekoč brez vsake pomoči od kjerkoli.

Na občnem zboru so razpravljali tudi o tem, da bi se delovna tuda šoferjev skrajšala, njihov letni dopust pa naj bi znašal najmanj en mesec. Ugotovili so, da je drugi predlog odvisen zgolj od delodajalca. Združenju tudi ni uspelo navezati tesnejših stikov z AMD Sežana in Divača, čeprav si je prizadevalo, da bi do tesnejših stikov prišlo. Zborovalci so obsodili alkoholizem v prometu, lahkomišelnost, domišljavost, asocijalnost in nediscipliniranost in podobne škodljive in večkrat tudi usodne pojave v prometu. Kolikšna in kako ostra borba je potrebna proti tem pojavom, govori dejstvo, da je motorni promet iz dneva v dan gostejši. Samo v sežanski občini so v decembru zabeležili 1176 motornih vozil (brez mopovodov) ali eno vozilo na vsakih 15,8 prebivalca!

Mladi ubežnik

(Odlomek iz knjige SMEH V KLAJVURI. Izšlo pri Mladinski knjigi z ilustracijami Sava Sovreta)

Ubežnik je po celodnevem tavanju in pustolovščinah ležal v topli sobici, na miki postelji, v katero se je prijetno ugreznil in pod njim ni šumelo letkanje. Med večerjo, ki so mu jo pripravili v kuhinji in ki jo je v hipu pospravil, je povedal svojemu dobrotniku in njegovi ženi vso svojo zgodbo od tistega dne, ko je stopil v zavod pa do neprijetnega srečanja s policajem. Gostiljca sta ga ves čas pozorno poslušala, na njunih obrazih ni bilo opaziti niti senca začudenosti ali presenečenja in ko je končal svojo

VASJA OCVIRK

zgodbo, sta se dolgo nepremično gledala, rekla pa nista nobene. Spravila sta ga spat in ko je Mitja stopil v sobico, v kateri naj bi počival, je opazil na postelji ob oknu dečka srednjih let, ki je trdno spal. Na nočni omarici je imel polno knjig, ki so ležale tudi na tleh, za posteljo je pa stal vozček, kakršnega so uporabljali pohabljeni. Gospod in gospa sta opazila njegov presenečen pogled, zato mu je on pojasnil:

»Naš Feliks ne more hoditi. Ze dolgo je hudo bolan. Samo leži, ali pa se vozi v temle vozčku.«

Mitja je po preštih stopih k njegovemu zgledu, se zagledal v njegovo sprečo obrat. Potem, ko ga je nekaj časa sočutno motril, je komaj slšno dahnil:

»Ubožček!«

»Zdaj boš morda razumel, zakaj kupujem zmerom po dve klopici za otroka. Vedno mislim, da sedi poleg mene tudi moj Feliks, dasiravno ga največkrat kdo nadomestuje, kakor si ga danes ti.«

»In ne bo nikoli več odravel!«

»Najbrž ne.« Gospod je prijel svojo zeno pod roko in jo odvedel v njuno sobo.

Mitja ni mogel takoj zaspati. Po tolikih emocijskih tednih v zavodu je bil njegov prvi dan v prostosti prepoin nenavadnih doživetij in srečanj s prijatelji in neprijatelji ljudmi, da bi lahko spokočno zatisnil oči. Strmel je predse v zid, v svetlo liso, ki jo je zarisala cestna svetilka, in na tej podlozi so se mu brez reda, kakor slučajno nametane, prikazovale osebe, s katerimi se je tisti dan srečal: Njegova plaha sestra Marinka, ki se nerodno nasmilja in se dolgočasno sladka z bomboni... Odurna prodalka sladkarij, ki vidi v vsakem mladem kuncu tatu... Prijazna ženska, ki je podobna njegovi materi in njen zornim sin, ki ni nikomur poroben... Sitna starica z lorniočkom, v katero se je bil zaletel... Deček, ki je hotel v neskončnost pislati na njegovo piščalko... Nič kaj strašni policaji... se je moral ukvarjati s pijanci... Pobalna, ki sta ga hotela okraštiti... Jaj, kako bi ju prematili!... neopažni Tom Mix na konju, ki... čudno, kako so se mu snovními nenadoma pretili v sanje, ki so izdale njegovo gorčico željo: Tom Mix je v divlem diru prihajal v Marjanišče in začel strahovito čistite sestre. V spalnici je naletel na sestro Berberto, ki je ravno šibala Goljata po kolem telesu. Kar s konja je vrgl laso, ki se je zadržnil okrog sestrični ledi in z ujetnico oddiral skozi pet spalnice na cesto, za njim pa jo je kričev ubrala stozlava množica golencev... Da, tedaj je Mitja že sanjal, ker ga je bila premagala utrujenost. Zaspal je in v sanjah so se mu prikazovale čudovite stvari, ki so se prepletale med seboj, resnične osebe so se umikale izmišljenim in nič ni bilo čudnega, da so mu zjutraj sporočili, da je v spanju govoril in celo kričal...

Ko je odprl oči, se je zavzel. Dolgo se je oziral okrog sebe, da bi se za-

Primorski tisk - IKŠ 7:5 (2:3)

V prijateljski tekmi sta se v nedeljo pomerila v malem nogometu dva prvaka — prvak sindikalnega prvenstva Primorski tisk in prvak srednješolskega prvenstva IKŠ. Začetek tekme je pripadal srednješolcem, ki so že kmalu po začetku vodili s 3:0, malo pred koncem prvega dela igre pa je grafičarjem uspelo rezultat znižati na 3:2. Igra v drugem delu je bila precej časa enakovredna, preobrat je nastal v

deveti minuti, ko so grafičarji kar trikrat zapovrstjo zatresli mrežo svojih nasprotnikov. IKŠ je začela potem smotrneje napadati in je rezultat kmalu izenačila. Ob koncu tekme so se izkazali grafičarji, saj je moral vratar IKŠ še dvakrat pobrati žogo iz mreže. Za grafičarje so zadetke dosegli: Goslar 3, Zelezinger 3 in avtogol vratarja, pri IKŠ pa je bil najbolj uspešen Piščanec 3, Koren pa je dal 2 gola.

PRAVILNA PREHRANA V ŠOLSkih KUHINJAH IMA

družbeno vzgojni pomen

O šolski prehrani že več let govorimo in pišemo, vendar pa je vedno znova potrebno, da načrtno vprašanje šolskih mlečnih kuhinj, predvsem zaradi pomanjkljivosti, ki se še vedno pojavljajo pri šolskih malicah.

Kot za marsikaj drugega veljajo tudi za prehrano ustrezne in ugotovljene norme. In kot pri marsikem drugem je tudi pri pravilni prehrani potrebna določena stopnja znanja, nekaj samodisciplin in vzgoje, da bi se navzeli zdravih in sodobnih navad pri prehrani. Ze večkrat ugotovljeno dejstvo je, da je naša prehrana še vedno pomanjkljiva, ker primanjkuje v njej živalskih beljakovin in zaščitnih snovi, zlasti kalcija in vitamina A. Vzrok za to nikakor niso ekonomski, pač pa gre navadno za neznanje.

Se posebno znano je, da šolski otroci v dobi intenzivnega telesnega in duševnega razvoja potrebujejo še po-

sebeno ustrezno prehrano, kar je pogoj za njihov zdrav razvoj. Obenem je taka ustrezna prehrana prvi in sorazmerno najcenejši korak v zdravstveni preventivi.

Ze iz teh kratkih ugotovitev je jasno, da se šole ne morejo in ne smejo oigniti svojih dolžnosti v zvezi s prehrano mladega rodu in njegove vzgoje v vprašanih zdrave prehrane. Na naših šolah pa žal opažamo, da se tako šolska vodstva kot šolski odbori vse preradi oterajo skrbi za poslovanje v šolskih mlečnih kuhinj, še manj pa za ustrezno in zdravo sestavo šolskih malic.

V našem okraju je bilo že več tečajev za usposabljanje kuharic v šolskih kuhinjah. Kljub temu pa je analiza pokazala, da se je praksa v večini kuhinj odmaknila od sprejetih navodil in programa. V skladu s spre-

jetimi osnovnimi načeli za šolsko prehrano morajo šolske malice otroka ustrezno hraniti in ga istočasno vzgajati v zdravih navadah in prehrani. Žal pa marsikdaj in marsikje popušča otrokovim razvadam in okusom. Pri tem odgovorni ljudje pozabljajo, da okus in navada ni nekaj prirojena, temveč tudi vzgojenega in da zato lahko vsako jed celo vzljubimo, če nam nekdo pametno pojasni, da je to zdravo in če nas sprva v malih količinah navadi na uživanje te hrane. Zato mora biti osnovno živilo šolskih malic mleko, datlje mlečni izdelki, sadje, zelenjava in po možnosti tudi sadni sokovi.

Prehranjevalni program za šolske malice pa sloni na načelu, da morajo šolske kuhinje nuditi otrokom za čim nižjo ceno dopolnilno prehrano, ki naj krije pomanjkljivosti v redni prehrani otrok. V zvezi s mlekom, kruhom ter rižem velja načelo, da moramo vsa živila čimbolj izkoristiti, ker jih prejemamo iz mednarodne pomoči in ker to predstavlja v vsedržavnem merilu milijardo vrednost. Prav nerazumljivo je, da mnogi ta živila zavračajo, češ da so manj vredna in neprijetna za naš okus. Pri tem pozabljajo, da je to samo izgovor za nepravilno privzgojen okus in analiza pokazala, da se je praksa v večini kuhinj odmaknila od sprejetih navodil in programa. V skladu s spre-

— da naša prehrana še ni tako ustrezna, da je ne bi kazalo izboljšati in da v njej navadno manjkajo prav sestavine, ki jih imajo omenjena živila.

— da še nismo tako bogati, da bi lahko brez škode zavržali ta preprota živila iz mednarodne pomoči in da bi nam nasprotno morala biti ta pomoč zelo dobrodošla, ker omogoča ustreznejšo in cenejšo hrano v šolskih mlečnih kuhinjah.

Mladi veslačice iz Delamarisa so ponos Izole, kjer je sicer vsestransko športno-zivljenje močno razvito in razširjeno

RADIO KOPER

NEDELJA, 14. januarja:

8,40 Z vedro pesmijo v nedeljsko jutro — 9,00 Naša reportaža: »Prvi pogovori o novi ustavi« — 9,15 Zabavni zvoki — 9,45 Poje Paul Anka — 13,30 Sosedni kraji in ljudje — 14,00 Glasba po željah — 15,00 Poročila — 15,10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Ruske narodne pesmi — 15,30 Igrajo veliki zabavni orkestri.

PONEDELJEK, 15. januarja:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Odlomki iz oper — 14,30 Od ansambla do orkestra — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 16. januarja:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 V ritmu z malimi ansambli — 14,00 Paleta zabavnih popevk — 14,30 Sola in življenje: »Najbolji med najboljšimi« — 14,50 S festivala mladinskih zborov v Celju 1961 — Mladinski zbor šole za glasbeno vzgojo iz Titograda p. v. Petra Grozdanovića in Cvetka Popovića — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Nekaj veselih in poskočnih.

SREDA, 17. januarja:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Zabavni ritmi — 14,00 Odmevi iz Jugoslavije — 14,30 Za oddih in razvedrilo igrajo in pojo Tommy Dorsey, Ralph Flanegen, Tennessee Ernie Ford in Kurt Edelhagen — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Slike iz življenja slovenskih krajevskih motivov. Oba sta mesečna koledarja.

CETRTEK, 18. januarja:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Poje zbor Poljskega radija p. v. Tadeusza Dobrzanskića in Alojzja Klucznika — 14,00 Vedro in popularno — 14,30 Iz operet »Netopir« in »Djak prosjaki« — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Domače aktualnosti — 15,40 Glasbena medigra.

SOBOTA, 20. januarja:

7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 13,30 Poročila — 13,40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14,30 Mahjen koncert za zabavne glasbe — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,30 Nekaj dalmatinskih popevk.

TELEVIZIJA

TELEVIZIJSKI SPORED

STUDIJA LJUBLJANA

od 14. do 19. I. 1962:

Sobota, 13. I.:

22,30 TV film iz serije VELIKI NEMI FILMI.

Nedelja, 14. I.:

10,30 UKRADENI VETER — serijski film za mladino — SPORTNO POPOLDNE — 18,00 V NEDELJO POPOLDNE — 18,45 SPORTNI DOGODEK — prenos iz Italije.

Ponedeljek, 15. I.:

20,30 Vladimir Lundgren: BELI PAJEK — TV DRAMA — 21,10 KONCERT PIANISTA RAPPA SIEGRIDA.

Sreda, 17. I.:

18,00 M. Pavlič: KJE JE MEDVEDEK — TV slikarica za najmlajše — 18,10 RISANI FILMI — 18,20 JEJMO OSTRIGE — kuharski

nasveti Ivana Ivačića — 18,40 JIM IZ DZUNGLE — serijski film — 19,05 DRUGACE BI SVET MIROVAL — II. oddaja o naših izumiteljih — 19,30 TV OBZORNIK.

Cetrtek, 18. I.:

20,20 TV KIOSK — 20,30 ZABAVNO-GLASBENA ODJAZA — 21,30 MEDNARODNI USEPIH NAŠE UMETNOSTI — kulturna oddaja.

Petek, 19. I.:

20,30 SPOZNAVAJMO SVET IN DOMOVINO — javna mladinska oddaja.

Sobota, 19. I.:

22,30 TV film iz serije VELIKI NEMI FILMI.

KINO

KOPER — 12. in 14. januarja nemški barvni film PŘEPROSTO DEKLE, 15. in 16. januarja francoski CS film MODERATO CANTABLE, 17. in 18. januarja jugoslovanski CS film VZKIPELO MESTO.

IZOLA — 12. januarja angleški CS film KLJUČ, 13. in 14. januarja jugoslovanski film PLES v DEŽJU, 15. in 16. januarja jugoslovanski CS film VZKIPELO MESTO, 17. in 18. januarja ameriški CS film DNEVNIK ANE FRANK.

SMARJE — 13. januarja ameriški CS film DNEVNIK ANE FRANK, 14. januarja angleški CS film KLJUČ, 17. januarja francoski CS film MODERATO CANTABLE.

SKOFIJE — 13. januarja poljski film MATI IVANA ANGELSKA, 14. januarja ameriški CS film DNEVNIK ANE FRANK, 15. januarja francoski film MODERATO CANTABLE.

SEŽANA — 11. in 12. januarja jugoslovanski film DVA, 13. in 14. januarja francoski CS film VSAK ME LAHKO UBIJE, 16. in 17. januarja angleški film ABDUL VELIKI, 18. in 19. januarja poljski VV film PODMORNICA ORAL.

POSTOJNA — 13. in 14. januarja ameriški barvni CS film VIKINGI, 15. in 17. januarja ameriški barvni CS film DOBER DAN, ZALOST, 18. in 19. januarja ameriški barvni CS film ZAKON DZUNGLE.

PRESTRANER — 14. januarja indijski barvni CS film SAJONARA, 15. in 16. januarja ameriški barvni CS film TRI URE DO ODLOČITVE, 17. januarja italijanski film SMELI PODVIG.

Iz pomorstva

TUDI BOLGARI RAZVIJAJO SVOJE POMORSTVO

O bolgarskem pomorstvu doslej skoraj ni bilo slišati. Sele leta 1957 so zgradili v Varni na Črnem morju prvo ladjedelnico, ki ima perspektivo, da bo v doglednem času lahko gradila tudi čezoceanske ladje do 10.000 ton. Leta 1957 je navedena ladjedelnica slavila svojo prvo delovno zmago, in sicer s splavitvijo manjše potniške ladje (520 t, 250 pot. mest), ladjo pozneje so zgradili tovarno ladjo z nosilnostjo 3000 ton, naslednje leto pa za Sovjetsko zvezo poseben tanker za morskno in rečno plovo (4000 ton nosilnosti), lani in letos pa vedladij po 3000-5000 ton nosilnosti, nadalje tankerje po 4000 ton in potniške ladje za 250 potnikov.

ALI JE ATOMSKI POGON CENEJŠI?

V pomorstvu se obetajo stroji z novimi pogonskimi silami. Če, da smo sedaj spet prišli do mejnika, ko bo klasično pogonsko sredstvo zamenjalo novo. Ni še dolgo tega, ko so tekoča goriva začela uspešno zamenjavati premog. Sedaj pa nastopa atomski pogon, ki naj izrine nafto... Ameriški strokovnjaki, ki proizvajajo svojstva ameriške trgovske čezoceanske »Savannah«, so izračunali, da je že sedaj atomski pogon na ladjah cenejši od tekočih goriv, in sicer za 10%. Tudi nekaj manj posadke potrebuje taka ladja. V 20 letih bi 45.000-tonska ladja na atomski pogon priležila 380 do 560 milijonov dinarjev! In to ni malo, ali ne?

REKORDNI USPEH NOVEGA LEDOLOMILCA

Pred nedavnimi je finska ladjedelnica zgradila za Sovjetsko zvezo prvi večji ledolomilec iz narocene serije. Imenuje se »Moskva« in je za »Leninom« najsodobnejši ruski ledolomilec. Pred dnevi je imenovana ladja preplula skozi ledeno arktično vodo iz Atlantiskega oceana v Tih ocean v 10 dneh, kar pomeni rekord v hitrosti.

Premški grad pri Ilirski Bistrici

Novica, da se za Premški grad znanata Zavod za zaščito zgodovinskih spomenikov in Turistična zveza, je vse obravnavala. Grad ni le zgodovinska redkost, marveč tudi privlačen turistični objekt tako za domačega kakor tujega obiskovalca. Ko omenjamo ta spomenik naše težke preteklosti, skoraj ne moremo mimo starih kronik in zapiskov. Ko so bili oglejski patriarhi na višku svojega moči, so podeljevali posesti in gradove v fevd različnim veljakom. Tako zasledimo v starih kronikah, da je bil leta 1213 Premški grad dodeljen graščaku Ude de Prem, v letu 1234 pa naslednino kot lastnika Henrikra de Prem. Proti XIV. stoletju pa je začela moč oglejskih patriarhov pojemati. Na zgodovinski pozornici v naših krajih so se jeli pojavljati Habsburžani pa tudi goriški grofi. Po smrti goriškega grofa Alberta IV. so dbili Habsburžani v svojo posest Metliko, Pivko, Istro, Postojno in vse te kraje združili s Kranjsko. V tistih časih je imela Kranjska 47 deželnih sodnih okrajev in eden od takšnih sodnih okrajev je postal tudi Prem (Bremb). V njegovo območje so spadali Prem, Trnovo, Košana in Slavina.

Zadovoljno nasmejana nevesta na sliki je 23-letna Annabelle Lee iz Londona. Smehljiva se po pravici, saj je »ujela« bogatega ženina Dana Bronstroma (oba na sliki). Svedski industrijec je obiskoval nočni lokal, v katerem je bila njegova nevesta biljeterka. Kmalu se je vnela med njima ljubezen in simpatična gospodinja Lee je 22 let starejšega moža od sebe tako zanorela, da jo je poročil. Pred dvema letoma je bila Annabelle vzrok za ločitev zakona lorda Bedforda, od česar pa ni imela nobene koristi. Kaže pa, da ji je tokrat uspelo pograbit otro Srečo za krilo; vprašanje je le, koliko časa jo bo lahko zadržala in kako bo s svojim možem sicer zadovoljna.

Sovjetski filmarji so odkrili novega Coogana v osebi šestletnega Volodje Semenova. Pravzaprav je mladega in nadarjenega dečka odkril pisatelj Mihajlo Solohov, filmarji pa so ga takoj pograbil, ko je doživel svoj prvi in na moč blestevit uspeh v televizijski komediji, za katero pravijo kritiki, da je pravi biser odrske umetnosti. Na sliki: mali Volodja na televizijskem ekranu.

Rad bi obiskoval večerni tečaj slovensčine in matematike. Sinove domače naloge so namreč vedno težje...

menik naše težke preteklosti, skoraj ne moremo mimo starih kronik in zapiskov. Ko so bili oglejski patriarhi na višku svojega moči, so podeljevali posesti in gradove v fevd različnim veljakom. Tako zasledimo v starih kronikah, da je bil leta 1213 Premški grad dodeljen graščaku Ude de Prem, v letu 1234 pa naslednino kot lastnika Henrikra de Prem. Proti XIV. stoletju pa je začela moč oglejskih patriarhov pojemati. Na zgodovinski pozornici v naših krajih so se jeli pojavljati Habsburžani pa tudi goriški grofi. Po smrti goriškega grofa Alberta IV. so dbili Habsburžani v svojo posest Metliko, Pivko, Istro, Postojno in vse te kraje združili s Kranjsko. V tistih časih je imela Kranjska 47 deželnih sodnih okrajev in eden od takšnih sodnih okrajev je postal tudi Prem (Bremb). V njegovo območje so spadali Prem, Trnovo, Košana in Slavina.

In kaj pravi o Premškem gradu oče slovenske zgodovine J. V. Valvazor? V svoji »Slaviji« piše, da se grad dviguje nad reko Reko, ki kasneje ponikne v Skočjanske jame in pride na dan z drugim imenom — Timav. Pripoveduje, da ima »rad debele zidove in da je zelo izpostavljen bliskom. Ko je neke jesenske noči prenočeval v gradu, se je razvijala nevihta, preskalo je kot bi strežljalo s topovi. To noč je našel 40 večjih bliskov. Ena strela je švignila tudi skozi sobo, v kateri je spal. Pri enem oknu je švignila notri, pri drugem pa

ATOMSKI ROBINSONI

Atomske bombe v kinu, na televiziji, v časopisu, na cesti, v tramvaju, na vlakcu — kamorkoli se obrneš, histrija. Takšen strah je zajel tudi zakonca Stanberry iz Londona, ki sta sklenila, da bosta pobrala šila in kopita in jo mahnila na kakšen osamljen otok daleč od vsake civilizacije. Toda ne sama. V časopise sta dala oglas, s katerim pozivata 50 zakoncev, ki bi se jima hoteli pridružiti, da bi skupaj živeli robinsonsko življenje.

Zlato v prahu

Dolgo so jih iskali, naposled pa so jih le našli. Koga? Tihotapce zlata. Bili so uslužbenec angleške letalske družbe BOAC. Iz Evrope so tihotapili v Pakistan zlato. Sila prebrisanu, v rjavi sladkor so pomešali zlati prah. Carini v Karadžiju niso mogli biti sumljivi, naposled pa je Interpol pomagal naključje. Nek detektiv je videl uslužbenca BOAC, ki je vrgel v kozarec vode sladkor, počakal, da se je stopil, nato je vodo popil in z dna kozarca prah stresel v mošnjo ter ga pri svojih znanih prodal.

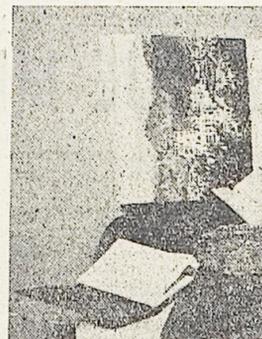
Dirka veteranov

V letošnjem aprilu pripravljajo v Franciji svojevrstno atrakcijo. Na relaciji Lyon-La Mans bodo priredili avtomobilsko dirko, kjer bodo sodelovali samo tisti avtomobili, ki so bili proizvedeni pred letom 1914. Za to svojevrstno tekmovalje je že prijavljenih 70 avtomobilov iz dobrih, zlatih časov.

ven, tako pripoveduje J. V. Valvazor. V K.

Zavod Borec za poslovne ljudi

Ena izmed zelo pomembnih dejavnost ljubljanskega Zavoda Borec je tudi vsakoletna izdaja za vsakogar in za vse primernih koledarjev: od žepnih, raznih velikosti in oblik, preko dnevnih (knjižnega formata) pa do okusnih stenskih. Vse izdaje so izredno okusne in opremljene z umetniškimi

Letošnje izdaje koledarjev Založbe Borec

Penicilin: zdravilo in strup

Menda ni zdravila, ki bi bilo bolj znano in učinkovito, kakor je penicilin. Svetovna proizvodnja penicilina je znašala leta 1942 15 kilogramov, lansko leto pa so ga napravili že več kot 880 ton, kar je nekaj več kot osemdeset vagonov tega zdravila brez embalaže. Penicilin pa ni samo zdravilo, za nekatere utegne postati penicilin tudi smrtonosno strup. V ZDA zabeležijo na leto približno tisoč smrtnih primerov zaradi preobčutljivosti na penicilin. Na 10 milijono injekcij penicilina imajo na Danskem tri smrtne primere. Najbolj občutljivi so ljudje srednjih let. S penicilinom moramo ravnati smotro in ga ne smemo uporabljati pri vsaki manjši infekciji.

Bogata Lady Chatterley

Kar je prepovedano, je sladko. Ta starodavna modrost se vedno ni postala plesniva. Zgovoren dokaz je primer romana »Ljubimec Lady Chatterley«, ki je bil trideset let na indeksu, zdaj ga pa prodajajo za med. Nedolgo tega so britanske knjigarne razprodale že več kot deseti ponatis ali tri milijone in pol izvodov.

Mimno nedeljo je bilo na področju piranske lovske družine »Strunjan« povratno srečanje ekip vodnikov lovskih psov — istrskih gonilcev — lovskih zvez Kočevje in Koper. Tekmovanje je kočevska zveza napovedala koprski že lani v okviru proslav dvasete obletnice vstaje in revolucije ter je bilo prvo srečanje na Travnici pri Ribnici. Ob zaključku v nedeljo so udeleženci dobili lepa priznanja in nagrade. Ekipno je zmagala lovska zveza Kočevje, ki si je tako za letos priborila prehodni rog, posamično pa je bil prvi s svojim psom Matija Benčič iz Pirana, član lovske družine Smarje nad Koperom. Na sliki: udeleženci zaključnega srečanja v Luciji pri Portorožu.

ANTON P. ČEHOV

Noč pred obsodbo

Fedja je zatapkal s copati in odšel. Stopil sem za zaveso. Zinocka je sedela na širokem divanu, obdana z neštevilnimi blazinami in se držala za vrat. »Pokažite jezik!« sem začel, sedel poleg nje in mršil obrvi. Iztegnila je jezik in se zasmejala. Jezik je bil povsem normalen, rdeč. Začel sem ji iskati puls. »Hm!...« sem zamrmral, ko ji nisem otipal pulsa. Ne spominjam se več, kakšna vprašanja sem ji zastavljal, ko sem opazoval njen poredni in smejoči se obrazek. Spominjam se le tega, da sem se zdel pri kraju diagnosticiranja sam sebi že takšen bedak in idiot, da mi ni bilo do nikakršnih vprašanj več. Navsezadnje je prišel Fedja in sedel s moč k čaju. Zdjaj je prišel čas, da napravim recept. Zamislil sem se in ga napisal po vseh pravih zdravniških učnostih: Sic transit 0,05 g Gloria mundi 1,0 Aquae destillatae 0,1 Vsaki dve uri po eno žličko Gospe Selovi dr. Zajcev

Ko sem bil zjutraj že povsem pripravljen za odhod in sem se s kovčkom v roki za vedno poslavljaj od svojih novih znancev, me je Fedja nenadoma ujel za roko in me prepričeval, ko mi je ponudil bankovec za deset rubljev: »Ne, ne, morate vzeti! Vi ste študirali, vi ste delali! Svoje znanje ste si pridobili s potom in krvjo! Jaz to razumem!« Nič drugega mi ni kazalo, kakor da sem vzel denar. Tako sem v najbolj splošnih potezah preživel noč pred sedbo. Ne bom opisoval svojih občutij, ko so se pred mano odprla vrata in mi je sodnijski uslužbenec pokazal na klop za obtoženca. Povem vam le, da sem prebledel in se zmedel, ko sem se ozrl in videl nekaj tisoč ljudi, ki so bili pozorni na vsako mojo kretnjo; in prebral sem svojo molitev za umirajočce, ko sem zagledal resne in svečane obraze porotnikov...

Zjutraj, ko sem bil že povsem pripravljen za odhod in sem se s kovčkom v roki za vedno poslavljaj od svojih novih znancev, me je Fedja nenadoma ujel za roko in me prepričeval, ko mi je ponudil bankovec za deset rubljev: »Ne, ne, morate vzeti! Vi ste študirali, vi ste delali! Svoje znanje ste si pridobili s potom in krvjo! Jaz to razumem!« Nič drugega mi ni kazalo, kakor da sem vzel denar. Tako sem v najbolj splošnih potezah preživel noč pred sedbo. Ne bom opisoval svojih občutij, ko so se pred mano odprla vrata in mi je sodnijski uslužbenec pokazal na klop za obtoženca. Povem vam le, da sem prebledel in se zmedel, ko sem se ozrl in videl nekaj tisoč ljudi, ki so bili pozorni na vsako mojo kretnjo; in prebral sem svojo molitev za umirajočce, ko sem zagledal resne in svečane obraze porotnikov...

Ne zamudite prihodnje številke Slovenskega Jadrana

Začeli bomo objavljati novo fantastično povest

Zlati hrošč

Napisal jo je sloviti ameriški pisatelj Allan Edgar Poe

Povest vas bo skozi nekaj mesecev držala v nenehni napetosti, da boste komaj čakali nadaljevanja. Zagotovite si list s tem, da ga naročite na dom!

Ze v prihodnji številki Slovenskega Jadrana torej:

Zlati hrošč